

Výzkumný ústav stomatologický VFN
Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky

ANALÝZA ORÁLNÍHO ZDRAVÍ
U VYBRANÝCH VĚKOVÝCH SKUPIN OBYVATEL
ČESKÉ REPUBLIKY
2000

Souhrnná zpráva o výsledcích statistického zjišťování v oboru stomatologie
v roce 2000 ve srovnání s roky 1994 a 1997

Praha 2000

Autorský kolektiv:

Doc. MUDr. Otakar Krejsa, CSc., VÚS

Lubor Mrklas, prom.mat., VÚS

Doc. MUDr. Zdeněk Broukal, CSc., VÚS

Mgr. Vlasta Mazánková, ÚZIS ČR

Ing. Vlasta Pázlerová, ÚZIS ČR

Obsah

Úvod.....	5
Ukazatele kazivosti, stavu chrupu a stavu parodontu	6
Možnosti statistického zjišťování.....	6
Statistické hodnocení rozdílů	7
Cíle SZO a FDI pro rok 2000, resp. 2010	8
Porovnání výsledků z let 1994, 1997 a 2000	9
Stav dočasného chrupu u dětí ve věku 5 let (tab. 1.1.).....	9
Stav stálého chrupu u dětí ve věku 5 let (tab. 1.2.).....	9
Potřeba ošetření u dětí ve věku 5 let (tab. 1.3.)	10
Stav stálého chrupu u dětí ve věku 12 let (tab. 2.1.).....	10
Potřeba ošetření u dětí ve věku 12 let (tab. 2.2.)	11
Stav chrupu u dětí ve věku 15 let (tab. 3.1.).....	11
Potřeba ošetření u dětí ve věku 15 let (tab. 3.2.)	11
Stav parodontu u dětí ve věku 15 let (tab. 3.3. a 3.4.)	11
Stav chrupu u dorostu ve věku 18 let (tab. 4.1.).....	12
Potřeba ošetření u osob ve věku 18 let (tab. 4.2.)	12
Stav parodontu u osob ve věku 18 let (tab. 4.3. a 4.4.)	12
Stav chrupu u dospělých osob ve věku 35 až 44 let (tab. 5.1.).....	13
Potřeba ošetření u dospělých osob ve věku 35 až 44 let (tab. 5.2.)	14
Stav parodontu u dospělých osob ve věku 35 až 44 let (tab. 5.3. a 5.4.).....	15
Zubní náhrady u dospělých osob ve věku 35 až 44 let (tab. 5.5.).....	15
Stav chrupu u seniorů ve věku 65 a více let (tab. 6.1.)	15
Potřeba ošetření u seniorů ve věku 65 a více let (tab. 6.2.).....	16
Stav parodontu u seniorů ve věku 65 a více let (tab. 6.3. a 6.4.).....	16
Zubní náhrady u seniorů ve věku 65 a více let (tab. 6.5.)	16
Porovnání jednotlivých krajů a profesních skupin v roce 2000	17
Stav chrupu u dětí ve věku 5 let v jednotlivých krajích (tab. 7.1.).....	17
Stav chrupu u dětí ve věku 12 let v jednotlivých krajích (tab. 8.1.).....	17
Stav chrupu u dětí ve věku 15 let v jednotlivých krajích (tab. 9.1.).....	18

Stav parodontu u dětí ve věku 15 let v jednotlivých krajích (tab. 9.2.)	18
Stav chrupu u dorostu v jednotlivých krajích (tab. 10.1.).....	19
Stav chrupu u dorostu podle profesních skupin (tab. 10.2.).....	19
Stav parodontu u dorostu v jednotlivých krajích (tab. 10.3.)	20
Stav parodontu u dorostu podle profesních skupin (tab. 10.4.)	20
Stav chrupu u dospělých v jednotlivých krajích (tab. 11.1.).....	20
Stav chrupu u dospělých podle profesních skupin (tab. 11.2.).....	21
Stav parodontu u dospělých v jednotlivých krajích (tab. 11.3.)	21
Stav parodontu u dospělých podle profesních skupin (tab. 11.4.)	21
Stav chrupu u seniorů v jednotlivých krajích (tab. 12.1.).....	22
Stav chrupu u seniorů podle profesních skupin (tab. 12.2. a 12.3.).....	22
Stav parodontu u seniorů v jednotlivých krajích (tab. 12.4.).....	22
Stav parodontu u seniorů podle profesních skupin (tab. 12.5. a 12.6.).....	23
Cíle SZO a FDI pro rok 2010 u seniorů (tab. 12.7. až 12.9.).....	23

Úvod

V roce 1994 zařadilo Ministerstvo zdravotnictví ČR monitoring orálního zdraví populace mezi statistická zjišťování resortu a v následném „Výběrovém statistickém šetření o stavu chrupu a ošetření“, bylo díky porozumění České stomatologické komory a jednotlivých stomatologických zařízení, vyšetřeno více než 95 000 osob.

Další šetření se uskutečnilo v roce 1997 ve stejném rozsahu a na základě jeho výsledků a srovnání dat s výsledky předcházejícího šetření byla stanovena tříletá periodičita následných šetření.

V roce 2000 se tak uskutečnila třetí etapa monitoringu orálního zdraví populace České republiky a výsledky byly porovnány se zjištěními z předcházejících etap.

Šetření organizoval Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.

Zpracování a analýzy šetření provedl Výzkumný ústav stomatologický.

Stav orálního zdraví vybraných věkových kategorií naší populace je vyjádřen souborem standardních ukazatelů kazivosti, stavu chrupu, stavu parodontu a potřeby stomatologické péče. Vybrané ukazatele orálního zdraví jsou u jednotlivých věkových kategorií konfrontovány s cíli programu Světové zdravotnické organizace „Zdraví pro všechny do roku 2000“ a s cíli následnými v programu „Zdraví 21“, ve výhledu do roku 2010.

Doc. MUDr. Otakar Krejsa, CSc.
přednosta Výzkumného ústavu stomatologického VFN

Mgr. Vlasta Mazánková
ředitelka Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR

Ukazatele kazivosti, stavu chrupu a stavu parodontu

Postižení chrupu zubním kazem a jeho následky se hodnotí podle řady mezinárodně porovnatelných ukazatelů. Jsou to především ukazatele kazivosti, které hodnotí, zda vůbec a jak často zubní kaz vzniká. První z nich, použitelný především u školních dětí, je **podíl dětí s intaktním chrupem**. Odděleně se přitom hodnotí chrup dočasný a stálý, a to i v době, kdy děti mají v ústech chrup smíšený, tj. zuby dočasné i stálé. Většina dětí a skoro všichni dospělí nemají chrup kazuprostý, jako druhou míru kazivosti proto používáme počet zubů kazem postižených - **průměrný počet KPE zubů na osobu**. Jednotlivá písmena označují zuby s neošetřeným kazem (**K**), zuby ošetřené výplní nebo korunkou (**P**) a zuby, které bylo třeba extrahovat pro následky kazu (**E**). Od třiceti let věku se však již k důvodu extrakce nepřihlíží a pod symbol **E** se zařazují všechny extrahované zuby. Také u tohoto ukazatele se dočasný chrup hodnotí samostatně; používá se pro něj označení **kpe**.

K podrobnějšímu popisu stavu chrupu se samostatně vyčíslují **průměrné počty** jednotlivých **složek K, P a E**. Ty indikují, nakolik, a jak včas, byl chrup ošetřen. K přehlednějšímu popisu míry ošetření chrupu slouží **restorativní index, RI (ri** pro dočasný chrup), což je procento **P** zubů ze součtu **K a P** zubů. Čím je jeho hodnota vyšší, tím včasěji je chrup ošetřován. U dětí ve věku pěti let jsme jako další ukazatel použili **podílu dětí s ri = 0**. Jedná se o děti s dočasným chrupem postiženým zubním kazem, u nichž však ani jeden zub nebyl ošetřen výplní.

Pro hodnocení stavu parodontu doporučuje Světová zdravotnická organizace používat Community Periodontal Index - **CPI**. Pro tento účel se celý chrup dělí na šest úseků - sextantů. Aby byl CPI vůbec hodnotitelný, musí sextant obsahovat alespoň dva zuby, u nichž není indikována extrakce. Stav sextantu se hodnotí podle nejvyššího dosaženého stupně: **0** = zdravý parodont, **1** = krvácení dásní, **2** = přítomnost zubního kamene, **3** = přítomnost mělkého parodontálního chobotu (do hloubky 5 mm včetně), **4** = hluboký parodontální chobot (>5 mm hloubky). Hodnocená osoba se klasifikuje podle stavu nejhoršího hodnotitelného sextantu. Index CPI se používá až od patnácti let věku, kdy je již téměř úplně dokončena výměna dočasných zubů za stálé. Nověji se hodnotí i **průměrný počet sextantů s hodnotou CPI = 4**.

Možnosti statistického zjišťování

Klasická výběrová šetření, jakými jsou celostátní průzkumy stavu chrupu, ukazují více či méně přesně (podle počtu vyšetřených jedinců a podle míry dohledání vybraných osob) stav chrupu u celé populace. Statistické zjišťování naproti tomu zobrazuje pouze stav chrupu těch osob, které přišly do zubní ordinace za účelem vyšetření či ošetření. Stav jejich chrupu se může značně lišit od situace v ústech těch jedinců, kteří se ošetření zubů vyhýbají, resp. těch dětí, o jejichž vyšetření a následné ošetření rodiče nedbají. Následující tabulka ukazuje, jak rozdílný je stav

chrupu i u těch dětí, které rodiče k zubnímu lékaři přivádějí, a které se liší jen tím, zda přicházejí včas nebo až s bolestí zubů. Tabulka byla sestavena z vybraných ukazatelů stavu chrupu u 3 186 pětiletých dětí vyšetřených při Statistickém zjišťování v roce 2000).

Potřeba bezprostřední péče pro bolest	Ano	Ne
Počet vyšetřených dětí	461	2725
Stav dočasného chrupu (průměry a SE)		
Zuby s neošetřeným kazem (k zuby)	* 3.53 0.15	1.57 0.05
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	* 0.75 0.09	0.17 0.02
procento z počtu k zubů	21.2	10.8
Zuby s výplní (p zuby)	* 1.43 0.10	1.08 0.04
Zuby extrahované pro kaz (e zuby)	0.32 0.05	0.41 0.04
kpe zuby	* 5.28 0.17	3.06 0.07

* signifikantní rozdíl proti dětem nepotřebujícím bezprostřední péči pro bolest ($P < 0.05$)

Stav chrupu dětí, které nepotřebují bezprostřední péči pro bolest, a které tedy rodiče přivádějí k zubnímu lékaři spíše jen na preventivní prohlídku, je podstatně lepší než u dětí s bolestí. A nejsou to jenom rozdíly v počtu zubů s neošetřeným kazem nebo v počtu zubů s výplní, obě skupiny se liší i v celkové kazivosti, tj. v počtu **kpe** zubů. V důsledku větší pečlivosti rodičů, kteří děti vodí i na preventivní prohlídky, mají však tyto "lepší" děti vyšší pravděpodobnost, že v době statistického zjišťování do zubní ordinace přijdou a v celkových výsledcích tedy více „váží“. K této skutečnosti je třeba při hodnocení výsledků vždy přihlížet, zvláště když vypočtenou hodnotu některého z ukazatelů chceme porovnávat např. s cíli SZO.

S mnohem větší důvěrou než na číselné hodnoty jednotlivých ukazatelů však můžeme hledět na porovnání výsledků z různých lokalit nebo z různých časových období. Výše zmíněné "nadlepšení" výsledků se sice může v různých místech poněkud lišit, nebo se může s časem mírně měnit, vždy se však uplatní v obou porovnávaných souborech.

Statistické hodnocení rozdílů

K porovnávání průměrných hodnot byl použit Student-ův **t**-test při nestejných rozptylech a při hladině významnosti $P = 0.05$.

Pro porovnávání relativních četností (procenta) byl ve většině případů použit Snedecor-ův χ -kvadrát test s Yates-ovou korekcí. Pouze tam, kde byly relativní četnosti příliš nízké byl nahrazen Fisher-ovým exaktním testem čtyřpolní tabulky,

vypočteným za pomoci faktoriálů resp. jejich logaritmů s přesností 8 Bajtů. Pro větší přesnost byly k výpočtu použity počty osob, nikoliv vypočtená relativní čísla (procenta). Hladina významnosti byla též zvolena $P = 0.05$.

U některých ukazatelů nebyla statistická významnost rozdílů hodnocena vůbec. Jedná se o restorativní index (RI resp. ri) a o procento zubů určených k extrakci pro zubní kaz z počtu K (resp. k) zubů, což jsou relativní čísla vypočtená jako vzájemný poměr dvou jiných sumárních ukazatelů. Také distribuce sextantů podle CPI nebyla takto hodnocena, jelikož jednotlivé sextanty nejsou navzájem nezávislé jednotky.

Cíle SZO a FDI pro rok 2000, resp. 2010

V rámci programu "Zdraví pro všechny do roku 2000" stanovila na začátku 80. let Světová zdravotnická organizace cíle v oblasti orálního zdraví pro jednotlivé věkové kategorie dětí a dospělých. V roce 1994 byly pak tyto cíle ve spolupráci s FDI rozšířeny ještě o některé cíle doplňující.

Věková skupina	Cíl pro rok	Ukazatel orálního zdraví
----------------	-------------	--------------------------

Ukazatele kazivosti chrupu:

5 let	2000	intaktní chrup u 50 % dětí
	2010	intaktní chrup u 90 % dětí
12 let	2000	počet KPE zubů nižší než 3.00
	2010	počet KPE zubů nižší než 1.00

Ukazatele stavu chrupu:

18 let	2000	žádná extrakce zubu pro kaz u 85 % mladistvých
	2010	žádná extrakce zubu pro kaz u 100 % mladistvých
35 až 44 let	2000	podíl osob bez vlastních zubů - snížení proti r. 1980 o 1/2
	2000	podíl osob s alespoň dvaceti funkčními zuby vyšší než 75 %
	2010	podíl osob bez vlastních zubů nižší než 2 %
	2010	podíl osob s alespoň dvaceti funkčními zuby vyšší než 90 %
65 a více let	2000	podíl osob bez vlastních zubů - snížení proti r. 1980 o 1/4
	2000	podíl osob s alespoň dvaceti funkčními zuby vyšší než 25 %
65 až 74 let	2010	podíl osob bez vlastních zubů nižší než 5 %
	2010	podíl osob s alespoň dvaceti funkčními zuby vyšší než 75 %

Ukazatele stavu parodontu:

15 let	2010	5 sextantů s CPI=0 a celkové CPI<3 u 90 % dětí
18 let	2000	3 sextanty s CPI=0 a celkové CPI<3 u 90 % osob
	2010	3 sextanty s CPI=0 a celkové CPI<3 u 90 % osob
35 až 44 let	2000	3 sextanty s CPI=0 a celkové CPI<3 u 75 % osob
	2010	průměrný počet sextantů s CPI=4 nižší než 0.1
65 a více let	2000	podíl osob s CPI=4 nižší než 10 %
65 až 74 let	2010	průměrný počet sextantů s CPI=4 nižší než 0.5

Cíle byly rozděleny do tří skupin podle toho, zda se týkají **kazivosti chrupu** (závislé na primární prevenci zubního kazu), nebo **stavu chrupu** (ten je závislý i na sekundární prevenci, tj. na včasném ošetření) či zda se týkají stavu parodontu. Rozdělení není zcela přesné, podíly osob bez vlastních zubů a s alespoň dvaceti funkčními zuby závisí i na ztrátách zubů pro onemocnění parodontu.

Řada cílů je velice náročných a nelze jich dosáhnout bez intenzivní a široce rozšířené primární prevence kazu (cíle pro děti ve věku 5 a 12 let), jiné jsou pro naše podmínky až příliš „měkké“. Za obskurní pak považujeme cíl pro rok 2010 u dorostu, totiž 100 % osob bez extrakce pro kaz, jehož dosažení je závislé i na tom, jak početná bude skupina vyšetřovaných osob (v dostatečně početné skupině se vždy alespoň jedna extrakce pro kaz zjistí).

V tabulkové příloze jsou ukazatele s cíli SZO a FDI pro rok 2000 nebo 2010 označeny symbolem ✱ v příslušném řádku tabulky.

Porovnání výsledků z let 1994, 1997 a 2000

Stav dočasného chrupu u dětí ve věku 5 let (tab. 1.1.)

Děti tohoto věku jsou ve statistickém zjišťování stavu poměrně málo zastoupeny. Je to důsledek malého zájmu jak rodičů, tak stomatologů nechat ošetřovat resp. ošetřovat dočasné zuby, které již brzy budou nahrazeny zuby stálými. Je to patrné i na stavu chrupu těch dětí, které k zubnímu lékaři přišly a u nichž značně převažují zuby s neošetřeným kazem nad zuby s výplní či extrahovanými.

Přesto je potěšující, že u dětí, s nimiž rodiče k zubnímu lékaři přicházejí, se významně zvýšil **podíl dětí s intaktním chrupem** a poněkud snížil i počet **kpe zubů**. Rodiče těchto dětí zřejmě více dbají rad stomatologů, jak zubnímu kazu předcházet. Je to markantní rozdíl proti celkové populaci dětí v tomto věku, kde při vyšetření reprezentativních vzorků dětí v letech 1987, 1993 a 1998 byl naopak zjištěn výrazný vzrůst kazivosti chrupu. Cíl pro rok 2000 u této věkové skupiny však splněn nebyl a bez intenzivní primární prevence zůstane i nadále nesplnitelný.

V letech 1994 až 2000 se poněkud zlepšilo i ošetřování dočasného chrupu: poklesl počet **zubů s neošetřeným kazem** a zvýšil se počet zubů ošetřených tím, že byly buď opatřeny výplní nebo extrahovány. To může naznačovat, že se poněkud změnil i názor stomatologů na potřebnost ošetřování dočasných zubů.

Stav stálého chrupu u dětí ve věku 5 let (tab. 1.2.)

Děti tohoto věku mají v ústech jen velmi málo prořezaných stálých zubů. Jejich počet v roce 1997 a 2000 proti roku 1994 dokonce poklesl. Jedná se však patrně o pokles zdánlivý. Domníváme se, že zubní lékaři, kteří dříve často ošetřovali jen

dospělé, v roce 1994 ještě příliš dobře nerozlišovali např. dočasné a stálé dolní řezáky.

Také ve stálém chrupu se projevila pokles **kazivosti** (KPE zubů) u těch dětí, které rodiče přivádějí k vyšetření. Je to i v tomto případě opačný trend než u celé populace pětiletých dětí, jak jej známe z průzkumů stavu chrupu.

Potřeba ošetření u dětí ve věku 5 let (tab. 1.3.)

Tato část tabulky vystihuje práci, kterou by měli zubní lékaři vykonat. Spolu s tím, jak se postupně zlepšoval stav chrupu, klesal i objem této práce. Projevuje se to především v počtu zubů, které je třeba opatřit výplněmi, potěšuje však, že mírně (i když nesignifikantně) klesal i počet zubů, které je třeba extrahovat.

Nejvíce však potěší skutečnost, že mezi dětmi, které rodiče k zubnímu lékaři přivádějí, klesal podíl těch dětí, které potřebují **bezprostředně ošetřit pro bolest** zubu.

Stav stálého chrupu u dětí ve věku 12 let (tab. 2.1.)

Kazivost stálého chrupu se v letech 1994 až 2000 vyvíjela poněkud nerovnoměrně. Nejprve se počet **KPE zubů** poněkud zvýšil (rok 1997) a potom se vrátil na zhruba původní úroveň. Vývoj byl poněkud příznivější u dívek než u chlapců - menší počáteční vzrůst a pak větší pokles. Cíl SZO pro rok 2000, jenž se ještě v roce 1993 či 1994 zdál poměrně snadno splnitelný, však splněn nebyl.

Ke stejnému závěru také dospějeme, když kazivost stálého chrupu posuzujeme podle **podílu intaktních dětí** (který se při poklesu kazivosti zvyšuje). Rozdíl mezi rokem 1997 a 2000 je však v tomto případě výraznější. V dětské populaci patrně dochází k jakési diferenciaci. U dětí rodičů, kteří důsledněji dbají na prevenci zubního kazu, klesá počet KPE zubů a proto se zvyšuje i podíl dětí intaktních. U ostatních dětí se počet KPE buď nesnižuje nebo dokonce vzrůstá. Podíl intaktních dětí mezi nimi je však nízký a mnoho již poklesnout nemůže. **Distribuce podle počtu KPE zubů** na dítě potvrzuje, že tomu tak skutečně je.

Statistické zjišťování	1994	1997	2000
Počet vyšetřených dětí:	10363	6681	5890
KPE zuby:	Procento dětí:		
0	20.2	19.3	22.4
1 až 3	41.3	40.2	37.3
4 až 10	36.5	38.4	38.0
11 a více	2.0	2.1	2.3

Podíl dětí s intaktním chrupem se zvýšil jen na úkor dětí s jedním až třemi KPE zuby. Podíl dětí s větším počtem KPE zubů zůstal téměř stejný a proti roku 1994 se naopak mírně zvýšil.

Se vzrůstem podílu intaktních dětí klesal podíl dětí **sanovaných** a dětí **potřebujících ošetření**, neboť tyto tři kategorie se navzájem doplňují do sta procent.

Ostatní charakteristiky stavu chrupu zůstaly ve sledovaném období téměř beze změn. Jedinou výjimku tvoří procento zubů s neošetřeným kazem určených k extrakci. Třebaže jeho vzestup není signifikantní, upozorňuje, že ne všem dětem se dostává včasného ošetření.

Potřeba ošetření u dětí ve věku 12 let (tab. 2.2.)

Objem práce, kterou musí zubní lékaři vykonat, aby děti ošetřili zůstal v letech 1994 až 2000 téměř stejný. Přepočteme-li však tento objem práce jen na děti potřebující ošetření, bylo v roce 2000 ošetření takového dítěte poněkud pracnější. Poměrně výrazný a signifikantní je vzestup u zubů, které je třeba extrahovat, nejedná se však vždy jen o extrakce pro následky zubního kazu.

Za závažnější považujeme vzestupný trend v podílu dětí potřebujících **bezprostřední péči pro bolest**. Tyto děti přicházejí k zubnímu lékaři pozdě. Může to být vina rodičů, ale jistě se též projevil úbytek hromadných preventivních prohlídek dětí ve školách a rodiče některých dětí na tuto změnu reagovali opožděně.

Stav chrupu u dětí ve věku 15 let (tab. 3.1.)

U dětí ve věku 15 let nebyl v roce 1994 stav chrupu zjišťován. Oproti roku 1997 se u nich, podobně jako u dětí dvanáctiletých, mírně snížila kazivost chrupu: signifikantně se zvýšil podíl dětí s **intaktním chrupem** a poklesl počet **KPE zubů**. V souvislosti s tím poklesl i počet **zubů s výplní**, které tvoří nejpočetnější složku KPE zubů. Na tomto poklesu se však podílí i nižší stupeň ošetřenosti těchto dětí, neboť obě další složky KPE zubů, a to **zuby extrahované** pro kaz a **zuby s neošetřeným kazem** se naopak mírně zvýšily. Patnáctileté děti tedy nebyly v roce 2000 ošetřovány tak včas jako tomu bylo v roce 1997, nikoliv však tak pozdě, aby se to projevilo vzestupem počtu zubů určených k extrakci pro zubní kaz.

Potřeba ošetření u dětí ve věku 15 let (tab. 3.2.)

Skutečnost, že patnáctileté děti přicházely v roce 2000 k ošetření později než v roce 1997, potvrzuje i vzestup počtu zubů, které bylo potřeba ošetřit výplní, a to jak v přepočtu na jedno vyšetřené dítě, tak na děti ošetření potřebující.

Stav parodontu u dětí ve věku 15 let (tab. 3.3. a 3.4.)

Patnáctileté děti jsou první věkovou skupinou, u níž se zjišťuje stav parodontu. Jelikož u dětí tohoto věku je přítomnost průkazných známek parodontitidy - pravých parodontálních chobotů - ještě vzácná a také zubní kámen se u nich vyskytuje dosti sporadicky, zbývá k hodnocení jen příznak zánětu gingivy - **krvácení dásní**. To bylo v roce 2000 zjištěno u signifikantně vyššího podílu dětí než v roce 1997. Zánět

gingivy byl v ústech lokalizován difusně, jeho rozložení v jednotlivých sextantech bylo dosti rovnoměrné a totéž platí i pro jeho vzestup oproti roku 1997.

Cíl SZO pro patnáctileté děti byl stanoven pro rok 2010. Zbývajících 10 let by proto mělo být vyplněno motivací dětí ke zlepšení ústní hygieny a vysvětlováním, jak si správně čistit zuby.

Stav chrupu u dorostu ve věku 18 let (tab. 4.1.)

Kazivost chrupu u osob této věkové kategorie od roku 1994 postupně mírně poklesla. Snižoval se počet **KPE zubů** a poněkud se zvýšil i **podíl osob s intaktním stálým chrupem**. Toto zjištění je ve shodě s výsledky celostátních průzkumů stavu chrupu u osmnáctiletých mužů v poněkud delším časovém intervalu let 1987 - 1995 - 2000.

Příznivý je i vývoj jednotlivých složek KPE. Počet **zubů s neošetřeným kazem** klesal výrazně rychleji než počet **zubů s výplní**. Mírně poklesl i počet **zubů extrahovaných** pro následky zubního kazu a v návaznosti s tím se zvýšil i podíl osob bez extrakce pro kaz. Také zde se výsledky shodují s celostátními průzkumy. Procento osob **bez extrakce pro kaz** je jedním z mála ukazatelů, kde naše mladá populace splňuje cíl SZO pro rok 2000, jímž bylo 85 % osob bez extrakce pro kaz.

Ukázalo se, že naši dospívající se uměli rychle přizpůsobit změně systému stomatologické péče (tj. praktické absenci kolektivních preventivních prohlídek) a uměli se sami dobře postarat o své zubní zdraví.

O tom svědčí i stoupající podíl osob, které přicházejí k zubnímu lékaři se **sanovaným chrupem**. Současně s tím klesá podíl osob, které **potřebují ošetření**.

Potřeba ošetření u osob ve věku 18 let (tab. 4.2.)

V souvislosti se zlepšením stavu chrupu klesal v letech 1994 až 2000 počet zubů, které bylo třeba ošetřit výplní nebo korunkou, a to jak v přepočtu na osoby do zubní ordinace přicházející, tak na osoby potřebující ošetření.

Podíl osob, které potřebují **bezprostřední péči pro bolest** však téměř neklesl. To naznačuje, že ke zlepšení přístupu dospívajících k vlastnímu zubnímu zdraví nedošlo u celé populace. Část mladistvých si zřejmě ještě zcela nezvykla se o své zuby postarat včas.

Stav parodontu u osob ve věku 18 let (tab. 4.3. a 4.4.)

Méně důvodů ke spokojenosti poskytují výsledky hodnocení stavu parodontu, kde se splnění cíle SZO ani neočekávalo. Ponecháme-li stranou pokles podílu osob s parodontálními choboty mezi roky 1994 a 1997, o němž se domníváme, že zejména v roce 1994 se často jednalo o chybnou diagnosu, ke hlavní změně došlo mezi kategoriemi **CPI = 1** a **CPI = 2**.

Proti roku 1994 byla v roce 2000 přítomnost zubního kamene zjištěna u poněkud menšího podílu osob, tento podíl však stále zůstává vysoký.

Není to jen vina přístupu zubních lékařů, bez viny nejsou ani pojišťovny, které odstraňování zubního kamene hradí jen dvakrát ročně. Hlavní vinu však mají pacienti sami, jak o tom svědčí skutečnost, že se proti roku 1994 nezvýšil podíl osob se zdravým parodontem, část podílu osob s **CPI = 2** se jen "přelila" do kategorie **CPI = 1** - krvácení dásní, jehož hlavní příčinou je nedostačující ústní hygiena.

Stav chrupu u dospělých osob ve věku 35 až 44 let (tab. 5.1.)

Osoby této široké věkové kategorie tvoří ve statistických zjišťováních v letech 1994, 1997 a 2000 vždy nejpočetnější skupinu i proto, že z důvodů časově náročných výkonů (protetika) nebo chronických patologických procesů (onemocnění parodontu) zubního lékaře často navštěvují opakovaně. S početností skupiny souvisí i častá signifikance rozdílů mezi následnými zjišťováními. Kazivost chrupu se v letech 1994 až 2000 poněkud snížila, jak ukazuje pokles počtu **KPE zubů**. Podíl osob s **intaktním chrupem** je v tomto věku již jen zcela nepatrný a jako další ukazatel kazivosti chrupu zde již zcela ztrácí význam, uvádíme jej pouze pro úplnost.

K výraznějším změnám došlo při přesunech mezi složkami KPE a je třeba dodat, že jsou vesměs příznivé. Přes pokles celku (KPE zuby) vzrůstala početnost jeho nejpočetnější složky - **zubů s výplní**. Počet **zubů chybějících** (od 30 let věku se dle SZO již nepřihlíží k důvodu extrakce) dosti výrazně klesal. Stejně tomu bylo i u **zubů s neošetřeným kazem**, jejichž počet se za pouhých šest let snížil o celou čtvrtinu. Jedinou vadou na této příznivé bilanci zůstává skutečnost, že téměř celou desetinu zubů s neošetřeným kazem je nezbytné extrahovat a že tento podíl nejeví klesající tendenci.

Podíl osob bez vlastních zubů, který již v roce 1987 byl velmi nízký, klesá i nadále, i když se již jedná jen o zlomky procenta. Stav, jaký byl v roce 1980, vůči kterému se měl vymezit cíl pro rok 2000, znám není. Celostátní průzkum byl uskutečněn až v roce 1987. Je však pravděpodobné, že podíl osob bez vlastních zubů na požadovanou polovinu skutečně poklesl.

Dodatečné cíle FDI zavádějí nově ukazatel "funkční zuby", podrobně jej však nespécifikují. Pokusili jsme se definovat funkční zub jako zub přítomný, jehož extrakce nebyla navržena. Dopočetli jsme tento ukazatel i pro zjišťování z let 1994 a 1997. Počet **funkčních zubů** se v průběhu minulých šesti let zvolna zvyšoval. Cíl pro rok 2010 je, alespoň u osob, které k ošetření chrupu chodí, splněn již nyní a je pravděpodobně splněn i pro celou populaci osob tohoto věku.

U této věkové kategorie se poslední "ryze epidemiologické" vyšetření uskutečnilo v roce 1987 při Celostátním průzkumu stavu chrupu. Nemůžeme proto rozhodnout, zda uvedený příznivý vývoj se týká celé populace ČR nebo jen osob, které o svůj

chrup dbají a k zubnímu lékaři pravidelně chodí. Jako příklad nehomogenity populace ČR uvádíme stav chrupu a parodontu u osob, které byly v roce 1997 nad rámec statistického zjišťování vyšetřeny v nápravných zařízeních ministerstva vnitra, tedy u vězňů. Stav jejich chrupu (i parodontu) je, především u mužů, výrazně horší než u osob, jejichž chrup je pravidelněji ošetřován.

Domníváme se však, že počet osob, které ošetření svého chrupu výrazně zanedbávají, není v populaci ČR tak vysoký, aby příliš pokazil příznivé výsledky této věkové kategorie jako celku.

	Vězni		Ostatní populace ČR	
	muži	ženy	muži	ženy
Počet vyšetřených osob	349	51	20 345	26 057
Stav chrupu (průměry a SE):				
počet zubů s kazem (K zuby)	* 3.71 0.20	2.90 0.51	2.19 0.02	1.94 0.02
počet zubů s výplní (P zuby)	* 5.01 0.27	* 10.78 0.72	10.93 0.04	12.97 0.03
počet zubů chybějících (E zuby)	* 8.02 0.38	3.98 0.57	4.57 0.03	5.01 0.03
počet KPE zubů	* 16.74 0.36	* 17.67 0.77	17.69 0.04	19.92 0.04
Procento osob potřebujících bezprostřední péči pro bolest	* 38.1	* 27.5	20.0	17.5
Stav parodontu				
Procento hodnotitelných osob	* 96.6	100.0	99.2	99.4
Procento osob se 3 nebo více sextanty s CPI = 0	* 13.9	29.4	31.3	33.5
Distribuce osob dle hodnoty CPI				
0 - bez patolog. nálezu	* 4.2	7.8	8.6	9.9
1 - krvácení	* 6.2	7.8	9.6	11.8
2 - zubní kámen	56.4	56.9	58.8	58.0
3 - mělký parodont. chobot	22.0	21.6	18.6	16.8
4 - hluboký parodont. chobot	* 11.3	5.9	4.5	3.5

* signifikantní rozdíl proti populaci ČR

Potřeba ošetření u dospělých osob ve věku 35 až 44 let (tab. 5.2.)

Zlepšení stavu chrupu se promítlo i do potřeby ošetření. Počet zubů, které bylo třeba ošetřit výplní nebo je extrahovat se proti roku 1994 snížil. Počet zubů, které bylo třeba opatřit korunou, se měnil velmi nepravidelně; řídil se spíše možnostmi zubních laboratoří a jejich "dluhy" z let minulých.

Není však dobrým znamením, že ještě stále šestina pacientů přicházejících k zubnímu lékaři potřebuje **bezprostřední péči pro bolest** a podíl těchto osob klesá

jen velmi zvolna. Jak již bylo uvedeno, přichází značná část pacientů k zubnímu lékaři několikrát krátce po sobě. Jelikož důvod bolesti bývá obvykle odstraněn již při první návštěvě, přichází ve skutečnosti k zubnímu lékaři s bolestí podstatně vyšší podíl pacientů, než již zmíněná jedna šestina.

Stav parodontu u dospělých osob ve věku 35 až 44 let (tab. 5.3. a 5.4.)

Stav parodontu se (i přes vysoký počet signifikantních rozdílů) od roku 1994 měnil jen málo. Zmiňovat se o potřebnosti dostatečně častého odstraňování zubního kamene a o "dluhu" pacientů vůči jejich vlastní ústní hygieně by bylo jen opakováním toho, co bylo řečeno u osob osmnáctiletých. Cíl SZO pro rok 2000 proto zůstal zcela nedosažitelný. Podíl sextantů s **CPI = 1** a zejména s **CPI = 2** je příliš vysoký. Procento osob s **parodontálními choboty** však mírně pokleslo. Parodontální choboty jsou převážně lokalizovány v laterálních úsecích chrupu. Výskyt zubního kamene (CPI = 2) je nejvyšší v dolním frontálním úseku chrupu, jeho přítomnost na dalších predilekčních místech je však poněkud skryta vyššími stupni CPI.

Zubní náhrady u dospělých osob ve věku 35 až 44 let (tab. 5.5.)

Procento osob s **fixní zubní náhradou** - můstkem - nebylo v roce 1994 možno zjistit, neboť vyšetřující mezi ně zahrnovali i solo korunky, což je sice také fixní protetický výrobek, nenahrazuje však žádný chybějící zub.

Od roku 1997 toto procento dosti pokleslo, výrazněji v horní čelisti. Jen částečně je možno tento pokles považovat za důsledek většího počtu zachovaných vlastních zubů. Mohla se totiž takto projevit cenová nedostupnost pro část populace. Ještě výrazněji poklesla i potřeba těchto náhrad.

Částečných zubních náhrad proti roku 1994 ubylo, v roce 1997 velmi výrazně, v roce 2000 se stav téměř stabilizoval. Lze se jen domnívat, že místo části snímacích náhrad zaujaly v letech 1994 až 1997 náhrady fixní, které byly v té době poměrně dostupné. Potřeba částečných zubních náhrad zvolna klesala, pokles je vcelku úměrný postupnému zvyšování počtu funkčních zubů.

Podíl osob s **celkovou snímací náhradou** nebo tuto náhradu potřebujících se od roku 1994 snížil jen málo, pokles je patrně též důsledkem zlepšení stavu chrupu v této věkové skupině.

Stav chrupu u seniorů ve věku 65 a více let (tab. 6.1.)

Stav chrupu se u této věkové skupiny dosti výrazně zlepšil, třebaže jejich průměrný věk se proti roku 1997 poněkud zvýšil.

I když v roce 2000 již téměř zcela vymizeli senioři s **intaktním chrupem**, kazivost chrupu (**KPE zuby**) se téměř nezměnila. V této věkové skupině již jsou kazem postiženy téměř všechny zuby, snad jen některé špičáky a dolní řezáky zůstávají

intaktní. Porovnávání kazivosti proto již téměř ztrácí smysl. Důležitějším ukazatelem se stává počet **zachovaných funkčních zubů**. Je proto příznivé, že seniorům z roku 2000 chybí v ústech méně zubů a méně zubů je indikováno k extrakci. Lehce se snížil i **podíl osob bez vlastních zubů**. Cíl pro rok 2000, snížení podílu osob bez vlastních zubů o čtvrtinu oproti roku 1980, byl patrně splněn, ještě v roce 1987 bylo těchto osob 40.2 %. Není to však zcela jisté, v roce 1987 se jednalo o údaj z celostátního výběrového šetření, současné hodnoty však platí jen pro osoby, které k vyšetření samy přišly.

Příznivé však je, že vzdor tomu, že seniorům zbývá více funkčních zubů, se počet **zubů s neošetřeným kazem** snížil a méně je jich třeba i extrahovat.

Potřeba ošetření u seniorů ve věku 65 a více let (tab. 6.2.)

V důsledku lepšího stavu chrupu se snížil v roce 2000 i počet zubů, které je třeba ošetřit výplní nebo extrahovat. Potřeba korunek v letech 1994 až 2000 kolísala, což bylo patrně ovlivněno více možnostmi jejich zhotovení v zubních laboratořích případně i finančními možnostmi seniorů než reálnou potřebou.

Oproti roku 1997 lehce pokleslo i procento osob potřebujících **bezprostřední péči pro bolest**.

Stav parodontu u seniorů ve věku 65 a více let (tab. 6.3. a 6.4.)

Stav parodontu seniorů se v letech 1994 až 2000 postupně poněkud horšil, zvyšoval se především podíl osob s **parodontálními choboty**. Může to být důsledek zvýšeného počtu zachovaných zubů, vyloučit však nelze ani zpřesnění diagnózy ze strany zubních lékařů. Změny jsou rozloženy difusně ve všech sextantech (tab. 6.4.), v laterálních sextantech jsou však poněkud výraznější. Cíl SZO pro rok 2000 se zdá být splněn, byť velmi těsně. Ani zde si tím však nemůžeme být jisti, nevíme totiž, jaká je situace u té části populace, která zubního lékaře navštíví jen zřídka.

Zubní náhrady u seniorů ve věku 65 a více let (tab. 6.5.)

U seniorů se proti roku 1997 počet **fixních náhrad** téměř nezměnil stejně jako jejich potřeba. Ta je v tomto věku nízká především proto, že v ústech seniorů již nezbývají zuby, které by umožňovaly dlouhodobé kotvení fixní náhrady.

Mírný pokles počtu **částečných snímacích náhrad**, výraznější v letech 1994 až 1997, patrně souvisí s poněkud vyšším počtem vlastních zubů u pacientů. Vysoké hodnoty součtů všech snímacích náhrad, stavu i potřeby, překračující o mnoho hodnotu 100 %, nesmí překvapit - náhrada, která plně nevyhovuje nezbytně vyvolává potřebu nové. Částečně je to i důsledek zvýšených nároků, které pacienti na tyto náhrady kladou.

Mírně se snižuje i počet **snímacích náhrad celkových**, lehce klesla i jejich potřeba. Jedná se zřejmě o důsledek poklesu podílu seniorů bez vlastních zubů resp. bez vlastních zubů alespoň v jedné čelisti.

Porovnání jednotlivých krajů a profesních skupin v roce 2000

Stav chrupu u dětí ve věku 5 let v jednotlivých krajích (tab. 7.1.)

Cílem SZO pro rok 2000 bylo 50 % dětí s **intaktním chrupem**. Při absenci rozsáhlé primární prevence zubního kazu není překvapením, že žádný z krajů se tomuto cíli ani nepřiblížil. Nejmenší podíl dětí s intaktním chrupem byl zjištěn v obou moravských krajích. Tento výsledek překvapuje u jihomoravského kraje, který byl znám spíše nižší kazivostí. Zda a jak tento výsledek může souviset s nízkým zastoupením dětí tohoto kraje v souboru z roku 2000 (podíl dětí z JM kraje v souborech dětí ve věku 5 let poklesl proti roku 1997 z 19.1 % na 11.3 %) se lze jen dohadovat.

Podíl dětí se **sanovaným chrupem** naopak zcela odpovídá zkušenostem z průzkumů stavu chrupu - nejhorší jsou střední Čechy a nejlépe si vedli pečliví rodiče v jižních Čechách.

Nejnižší procento dětí **potřebujících ošetření** bylo zjištěno v Praze, kde je stomatologická péče o děti tohoto věku nejsnáze dostupná.

Ve shodě s těmito výsledky bylo nejméně **zubů s neošetřeným kazem** nalezeno v Praze a v jižních Čechách, v Praze bylo i nejméně zubů, u nichž byla **navržena extrakce**.

Důsledkem nedostatečné sanace chrupu dětí ve Středočeském kraji je nízký počet **zubů s výplní a zubů extrahovaných pro kaz**. I podíl dětí s **ri = 0**, což jsou děti se zuby s kazem ale bez jediného zubu s výplní, je v tomto kraji nejvyšší. Vysoký podíl těchto dětí je i severních Čechách, nejméně je jich v Praze.

Vysoký počet **kpe zubů** a v souvislosti s tím i **zubů s výplní** byl zjištěn na severní Moravě, zřejmě jako důsledek nízkého podílu dětí intaktních.

Pečlivost rodičů dětí v jižních Čechách se projevila i nízkým podílem dětí, které přicházejí k ošetření s **bolestí** zubů.

Stav chrupu u dětí ve věku 12 let v jednotlivých krajích (tab. 8.1.)

Nízký podíl dětí s **intaktním chrupem** na jižní Moravě byl zjištěn i v této věkové kategorii. Výsledek však neudivuje, již v roce 1997 nebyl tento podíl příliš vysoký. Ještě nižší podíl intaktních dětí v jižních Čechách však není překvapením, vysoká kazivost v tomto regionu je již dlouho známa.

Dobrou organizací péče o chrup školních dětí vynikal v minulosti Severomoravský kraj. Tato tradice zřejmě pokračuje - podíl dětí se **sanovaným chrupem** je vysoký a podíl dětí **potřebujících ošetření** zůstává nízký. Vysoké procento dětí, které potřebují ošetřit, je v jižních Čechách, důvodem je však vysoká kazivost.

Počet **KPE zubů** nižší než 3.0 byl cílem SZO pro rok 2000. Takových hodnot bylo sice v několika krajích dosaženo, otázkou však zůstává, zda by tento výsledek platil i pro celou populaci dvanáctiletých dětí v těchto krajích. Mezi dětmi, které nebyly statistickým zjišťováním zachyceny, může být počet KPE zubů podstatně vyšší - děti s vyšší kazivostí se často vyšetření záměrně vyhýbají. Pro celou ČR je průměr mírně nad hodnotou 3.0, jmenovitě 3.09. Při celostátním průzkumu stavu chrupu v roce 1998 byla zjištěna hodnota poněkud vyšší - 3.38 KPE zubu na dítě. Rozdíl obou hodnot vcelku dobře odpovídá očekávanému mírnému nadlepšení výsledků při statistickém zjišťování.

Výsledky u **zubů s výplní** téměř kopírují hodnoty zjištěné u KPE zubů, neboť zuby s výplní tvoří nejpočetnější složku KPE.

Bezprostřední péči pro bolest nejčastěji potřebovaly děti v západních Čechách, nejméně často v Severočeském kraji. To je poněkud udivující, neboť jak vyplývá z rozboru dat VZP o péči o chrup dětí, tento region jako celek nikdy nevynikal včasností péče o chrup, spíše naopak v ní zaostával.

Stav chrupu u dětí ve věku 15 let v jednotlivých krajích (tab. 9.1.)

Nejnižší podíl dětí s **intaktním chrupem** byl podle očekávání v jižních Čechách, kde také nejvíce dětí **potřebuje ošetření**. Nejlepší výsledky v obou ukazatelích pak jsou v západních Čechách a v Praze.

Nejvyšší počet zubů s **neošetřeným kazem** byl zjištěn u středočeských dětí, přestože celkový počet **KPE zubů** u nich byl pod celostátním průměrem. Důsledkem tohoto zanedbání péče je i velmi nízká hodnota restorativního indexu. Ještě nižší byl počet KPE zubů u dětí v Praze a v západních Čechách, počet K zubů v obou těchto regionech však s nižší kazivostí dobře korespondoval.

Zuby s výplní tvoří v této věkové kategorii téměř 80 % z počtu KPE zubů, výsledky u nich jsou proto velmi podobné jako u KPE.

Stav parodontu u dětí ve věku 15 let v jednotlivých krajích (tab. 9.2.)

Z hlediska cíle SZO je důležitý podíl dětí s alespoň pěti sextanty (ze šesti) bez patologického nálezu. Nejlepší výsledek v tomto ohledu dosáhly východní Čechy a severní Morava, západní a jižní Čechy naopak zaostávají. Podrobnější rozbor pak ukazuje poměrně vysoký výskyt zánětu a s ním spojeného **krvácení dásní** v obou posledně jmenovaných krajích. V jižních Čechách k tomu přistupuje i věku dětí

neúměrně častá přítomnost **zubního kamene**. Cíl SZO pro tuto věkovou kategorii je sice stanoven až pro rok 2010, příliš mnoho času na zlepšení však už nezbývá.

Stav chrupu u dorostu v jednotlivých krajích (tab. 10.1.)

Ve věku 18 let podíl osob s **intaktním chrupem** klesá již značně pod 10 % a jeho vypovídací hodnota je již dosti nízká. Kazivost chrupu je proto třeba posuzovat především podle počtu KPE zubů. Poněkud výjimečná je v tomto ohledu Praha, kde je nižší kazivost zubů. Současní osmnáctiletí se narodili v roce 1981 nebo 1982 a do svých šesti až sedmi let pili fluoridovanou pitnou vodu, která zvýšila odolnost alespoň části jejich zubů. Podobně tomu bylo i na severní Moravě, pod vlivem fluoridace tam však byla pouze část dětí, výsledek proto není tak výrazný.

Kazivost, hodnocená počtem **KPE zubů**, je i v této věkové skupině nejvyšší v jižních Čechách, k nimž se poněkud nečekaně přidružily i Čechy severní.

Největší podíl osob se **sanovaným chrupem** je na severní Moravě, kde je také nejmenší **potřeba ošetření**. Důsledkem je poměrně nízký počet **zubů s neošetřeným kazem a zubů určených k extrakci pro kaz**. Mládež tohoto kraje tak pokračuje v dobré péči o chrup, ke které byla vychovávána.

Důležitým ukazatelem pro tuto věkovou skupinu je podíl osob **bez extrakce zubu pro zubní kaz**. Cíl SZO pro rok 2000, tj. 85 % osob bez ztráty zubu pro kaz, byl splněn ve všech krajích. Nejlepší z tohoto hlediska jsou oba kraje moravské, poněkud horší, nikoliv však špatná, je situace ve středních, severních a západních Čechách, kde bylo pro kaz extrahováno nejvíce zubů.

Důsledkem dobré sanace chrupu u dorostu ze severní Moravy je nízký podíl osob, které **potřebují bezprostřední péči pro bolest**. Špatný je naopak jejich vysoký podíl ve východních Čechách. Přímo ostudná je situace v Praze, kde s bolestí přichází 15 % osob, přestože mají nízkou kazivost a ošetření je tu snadno dostupné.

Stav chrupu u dorostu podle profesních skupin (tab. 10.2.)

V této věkové skupině je ještě podrobné třídění podle profesních skupin poněkud předčasné, rozlišujeme proto pouze osoby pracující a nepracující, což je zřejmě z převážné většiny studující mládež.

Ve všech sledovaných hlediscích má skupina nepracujících lepší výsledky, výrazně se liší v podílu osob se **sanovaným chrupem** a v podílu osob, které **potřebují bezprostřední péči pro bolest**.

Značně rozdílný je počet i zubů s neošetřeným kazem a zubů extrahovaných pro kaz.

Stav parodontu u dorostu v jednotlivých krajích (tab. 10.3.)

Cíle SZO pro stav parodontu nedosáhl ani jeden z krajů ČR. Je to částečně vina pojišťoven, které hradí odstranění **zubního kamene** jen dvakrát ročně, i zubních lékařů, z nichž mnozí tento druh ošetření poněkud podceňují. Především jsou to však nedostatky v ústní hygieně u pacientů samotných, jak o tom svědčí poměrně vysoké procento osob s **krvácením dásní**. Navíc při zánětu dásní, jehož příznakem je právě krvácení, se zubní kámen snáze tvoří. I nejlepší kraje, Východočeský a Severomoravský, nemůžeme proto hodnotit jako dobré.

Stav parodontu u dorostu podle profesních skupin (tab. 10.4.)

Dobrý není stav parodontu ani u jinak výrazně lepší z obou profesních skupin, u nepracujících. U pracujících mládeže zřejmě navíc k podcenění role ústní hygieny přistupuje i nedocenění včasného ošetření, o čemž svědčí vysoké procento osob s CPI = 2. Proto se u nich častěji začínající objevovat příznaky parodontitidy, **parodontální choboty**.

Stav chrupu u dospělých v jednotlivých krajích (tab. 11.1.)

Počet **KPE zubů** v jednotlivých krajích již není tak nápadně odlišný, většině dospělých zbývá totiž už poměrně málo intaktních zubů, které by se mohly "zkazit" a mezi nimi navíc převahu mají zuby svým tvarem a polohou v ústech nejodolnější, tj. špičáky a dolní řezáky.

K jižním a severním Čechám se ve vysoké kazivosti připojila i severní Morava, kde v době fluoridace pitné vody byli současní pětatřicetiletí již příliš staří na to, aby z ní mohli profitovat.

Nároků, které vysoká kazivost klade na ošetření chrupu, se nejlépe zhostili Jihočeši s nízkým počtem **zubů s neošetřeným kazem** a jen nemnoha **zuby určenými k extrakci pro kaz**.

Podíl osob bez vlastních zubů je natolik nízký, že můžeme téměř s jistotou tvrdit, že cíl SZO pro rok 2010 je splněn již nyní ve všech krajích ČR.

Také cíl FDI pro rok 2010, 90 % osob s alespoň dvaceti funkčními zuby, je splněn již nyní; u pacientů, kteří byli v dubnu roku 2000 vyšetřeni dokonce ve všech krajích. Je pravděpodobné, že i populace ČR jako celek splňuje tento cíl, osob, které ošetření chrupu zanedbávají patrně není tolik, aby mohly výsledek snížit pod požadovaných 90 %.

Nízkým počtem **chybějících zubů** se může pochlubit Praha a východní Čechy. Tyto dva kraje vedou i v počtu **funkčních zubů**, rozdíly mezi kraji jsou však poměrně malé.

Podíl pacientů, kteří nepřišli k zubnímu lékaři včas a **potřebují bezprostřední péči pro bolest**, je dosti vysoký ve všech krajích ČR. Nejlepší v tomto ohledu jsou jižní Čechy a překvapivě i Čechy severní.

Stav chrupu u dospělých podle profesních skupin (tab. 11.2.)

Tabulka pro profesní skupiny je velmi přehledná. Od levé strany, tj. od vedoucích a řídicích pracovníků, směrem vpravo ke kódu zaměstnání **9**, což jsou pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, se stav chrupu zhoršuje od dobrého (až výtečného u podílu osob bez vlastních zubů) po nepříliš dobrý až varující. Kód zaměstnání **0**, představovaný ze tří čtvrtin ženami (v domácnosti?), tuto pravidelnost narušuje poměrně málo. Rozdíly mezi krajními skupinami jsou však překvapivě malé. To ale neplatí pro počet **zubů určených k extrakci pro kaz**, který u skupin **9** a **0** dosahuje až pětinasobku hodnot u skupin **1**, **2** a **3**.

I u těch nejlepších skupin však stále nacházíme vysoký podíl osob, které přišly k zubnímu lékaři až při **bolesti**.

Stav parodontu u dospělých v jednotlivých krajích (tab. 11.3.)

Cíli SZO pro stav parodontu pro rok 2000 se žádný z krajů ani nepřiblížil. Hlavním důvodem je příliš častý výskyt kódu **CPI = 2** (zubní kámen). Ten je přítomen u více než poloviny dospělých ve všech krajích. Frekvence výskytu **parodontitidy** (CPI = 3 a CPI = 4) je ve všech krajích téměř shodná. Lehké vybočení Prahy u CPI = 3 můžeme považovat spíše za důsledek přesnější diagnostiky než za zvýšený výskyt parodontitidy.

Cíl pro rok 2010 byl stanoven jinak a je (nedopatřením?) značně méně náročný, takže jej pravděpodobně splňuje i současná populace ČR, u osob vyšetřených v dubnu 2000 byl splněn ve všech krajích.

Stav parodontu u dospělých podle profesních skupin (tab. 11.4.)

Ve srovnání se stavem chrupu nacházíme u stavu parodontu mezi profesními skupinami výraznější rozdíly. Navíc skupina **0** (nepracující) tentokrát na pravý okraj tabulky vůbec nezapadá a svými výsledky se spíše blíží profesní skupině **5** - provozní pracovník ve službách. Ženy, které tvoří tři čtvrtiny skupiny **0**, jsou patrně v ústní hygieně pečlivější než muži a zasloužily by si tak výměnu místa se skupinou **6**, kvalifikovaní zemědělští a lesní dělníci, která svými výsledky naopak odpovídá spíše pravému okraji tabulky. Nejvýraznější rozdíl mezi skupinami není v oblasti cíle SZO pro rok 2000, ale v **podílu osob s parodontitidou** (tj. u osob s CPI = 3 nebo 4) a zejména ve frekvenci výskytu **hlubokých parodontálních chobotů** (CPI = 4).

Stav chrupu u seniorů v jednotlivých krajích (tab. 12.1.)

Hodnocení kazivosti chrupu v této věkové kategorii již téměř ztratilo význam, počet **KPE zubů** skoro dosáhl svého maxima. Průměrné hodnoty v jednotlivých krajích se téměř vyrovnaly. Prvenství v nejvyšší kazivosti však zůstalo Jihočechům zachováno.

Podstatně vyšší důležitost proto mají ukazatele hodnotící počet zachovaných zubů. Ale i tady je situace v jednotlivých krajích velmi vyrovnaná. Nejnižší podíl osob s alespoň **dvaceti funkčními zuby** je ve Středočeském kraji, kde je i vysoká **prevalence bezzubosti**, ta je však v západních Čechách ještě vyšší. Nejvíce funkčních zubů mají zachováno senioři v Praze, prevalence bezzubosti tu však nijak nízká není, což může svědčit o značné nehomogenitě populace v hlavním městě.

Podíl osob, potřebujících **bezprostřední péči pro bolest**, zůstává značně vysoký; zuby s neošetřeným kazem však patrně již nejsou nejčastější příčinou bolesti, jak se zdá nasvědčovat jejich poměrně nízký počet. Nejnižší podíl seniorů přichází do zubní ordinace s bolestí v jižních Čechách, největší na jižní Moravě a ve východních Čechách.

Stav chrupu u seniorů podle profesních skupin (tab. 12.2. a 12.3.)

Posuzovat stav chrupu u osob pracujících a nepracujících (tab. 12.2) je třeba velmi opatrně, rozdíl více než 3 roky mezi průměrnými věky obou skupin se mohl na stavu chrupu již dosti výrazně projevit, především pak právě tam, kde nacházíme největší rozdíly.

Jedná se především o podíly osob **bez vlastních zubů** a osob s alespoň **dvaceti funkčními zuby**. Z obou těchto hledisek je stav chrupu výrazně lepší u seniorů, kteří ještě pracují. Ti však častěji potřebují **bezprostřední péči pro bolest**.

Snazší je porovnání profesních skupin seniorů, kteří ještě pracují (tab. 12.3.), neboť věkové rozdíly mezi skupinami jsou nepatrné. Pro malé počty osob však bylo nutné profesní skupiny spojovat. Jako vodítko při slučování skupin jsme použili výsledků u osob ve věku 35 až 44 let.

I zde se rozdíly v počtu **KPE zubů** již značně setřely, výrazné však jsou rozdíly v počtech **funkčních zubů**, které se vůbec zachovaly i v podílu osob **bez vlastních zubů**.

Stav parodontu u seniorů v jednotlivých krajích (tab. 12.4.)

Hodnocení stavu parodontu ve věkové skupině nad 64 let je značně ovlivněno malým počtem přítomných zubů, jejichž parodont je vůbec možno hodnotit. Četné, často ne již příliš vyhovující, fixní protetické práce hodnocení ještě více ztěžují. Při hodnocení je proto třeba se zaměřit především na výrazné poškození parodontu, na

přítomnost **hlubokých parodontálních chobotů** (CPI = 4). Z tohoto hlediska se zdá být nejhorší situace v Praze, kde byly hluboké parodontální choboty zjištěny u více než 11 % osob. Je však třeba si uvědomit, že právě v Praze je nejvyšší podíl osob, které mají alespoň 20 funkčních zubů a tedy nejméně 8 zubů v laterálních sextantech, kde jsou hluboké parodontální choboty lokalizovány častěji.

Stav parodontu u seniorů podle profesních skupin (tab. 12.5. a 12.6.)

Značné rozdíly v procentu osob, u nichž je stav parodontu ještě hodnotitelný, značně snižují validitu výsledků. Poněkud nadneseně lze říci, že nehodnotitelnost je příznakem terminálního stadia parodontitidy - ztráty zubů.

Nepřekvapuje proto, že u seniorů téměř vymizely rozdíly mezi profesními skupinami, které byly u osob ve věku 35 až 44 let tak výrazné. Jejich místo zaujal výrazný rozdíl v **podílu hodnotitelných osob**.

Cíle SZO a FDI pro rok 2010 u seniorů (tab. 12.7. až 12.9.)

Cíle pro rok 2010 nejsou určeny pro celou věkovou skupinu seniorů, ale pouze pro osoby ve věku 65 až 74 let. Tato podskupina tvoří téměř tři čtvrtiny počtu celé skupiny seniorů, nepřekvapí proto, že výsledky jsou jen málo odlišné.

Největší podíl osob **bez vlastních zubů** zůstal i nyní v západních a středních Čechách, Středočeši mají nadále nejnižší podíl osob s alespoň **dvaceti funkčními zuby**, zatímco nejvíce je jich v Praze.

Hodnoty obou ukazatelů se v žádném z krajů ani nepřibližují požadavkům cílů pro rok 2010, dosažení těchto cílů za poměrně krátkou dobu deseti let je proto značně nepravděpodobné.

Počet **sextantů s CPI = 4** je i v nejhorším z krajů, v Praze, natolik nízký, že cíl pro rok 2000 je splněn již nyní. Je však třeba mít na paměti, že zvětší-li se podle požadavku prvních dvou cílů počet funkčních zubů a sníží podíl osob bez vlastních zubů, zvýší se skoro jistě i podíl sextantů s CPI = 4. Předejít tomuto nežádoucímu zvýšení je možné pouze důslednou péčí o ústní hygienu u osob, kterým je nyní 55 či více let.

Rozdíl mezi seniory ještě pracujícími a nepracujícími se ve věkové kategorii 65 až 74 let poněkud zmírnil, obě skupiny se sblížily i průměrným věkem.

Rozdíly mezi profesními skupinami pracujících seniorů se však nesnížily, spíše ještě poněkud zvýraznily.

Orální zdraví vybraných věkových skupin obyvatel ČR - tabulková příloha

1.1.	Děti ve věku 5 let - stav dočasného chrupu	22
1.2.	Děti ve věku 5 let - stav stálého chrupu	23
1.3.	Děti ve věku 5 let - potřeba ošetření	23
2.1.	Děti ve věku 12 let - stav stálého chrupu	24
2.2.	Děti ve věku 12 let - potřeba ošetření	25
3.1.	Děti ve věku 15 let - stav stálého chrupu	26
3.2.	Děti ve věku 15 let - potřeba ošetření	27
3.3.	Děti ve věku 15 let - stav parodontu	28
3.4.	Děti ve věku 15 let - stav parodontu v jednotlivých sextantech	29
4.1.	Osoby ve věku 18 let - stav stálého chrupu	30
4.2.	Osoby ve věku 18 let - potřeba ošetření	31
4.3.	Osoby ve věku 18 let - stav parodontu	32
4.4.	Osoby ve věku 18 let - stav parodontu v jednotlivých sextantech	33
5.1.	Osoby ve věku 35 až 44 let - stav stálého chrupu	34
5.2.	Osoby ve věku 35 až 44 let - potřeba ošetření	35
5.3.	Osoby ve věku 35 až 44 let - stav parodontu	36
5.4.	Osoby ve věku 35 až 44 let - stav parodontu v jednotlivých sextantech	37
5.5.	Osoby ve věku 35 až 44 let - stav a potřeba zubních náhrad	38
6.1.	Osoby ve věku 65 a více let - stav stálého chrupu	39
6.2.	Osoby ve věku 65 a více let - potřeba ošetření	40
6.3.	Osoby ve věku 65 a více let - stav parodontu	41
6.4.	Osoby ve věku 65 a více let - stav parodontu v jednotlivých sextantech	42
6.5.	Osoby ve věku 65 a více let - stav a potřeba zubních náhrad	43
7.1.	Rok 2000, stav chrupu u dětí ve věku 5 let v jednotlivých krajích	44
8.1.	Rok 2000, stav chrupu u dětí ve věku 12 let v jednotlivých krajích	45
9.1.	Rok 2000, stav chrupu u dětí ve věku 15 let v jednotlivých krajích	46
9.2.	Rok 2000, stav parodontu u dětí ve věku 15 let v jednotlivých krajích	47

10.1.	Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 18 let v jednotlivých krajích	48
10.2.	Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 18 let podle profesních skupin	49
10.3.	Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 18 let v jednotlivých krajích	50
10.4.	Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 18 let podle profesních skupin	51
11.1.	Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 35 až 44 let v jednotlivých krajích	52
11.2.	Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 35 až 44 let podle profesních skupin	53
11.3.	Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 35 až 44 let v jednotlivých krajích	54
11.4.	Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 35 až 44 let podle profesních skupin	55
12.1.	Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 65 a více let v jednotlivých krajích	56
12.2.	Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 65 a více let podle profesních skupin	57
12.3.	Rok 2000, stav chrupu u pracujících osob ve věku 65 a více let podle profesních skupin	58
12.4.	Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 65 a více let v jednotlivých krajích	59
12.5.	Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 65 a více let podle profesních skupin	60
12.6.	Rok 2000, stav parodontu u pracujících osob ve věku 65 a více let podle profesních skupin	61
12.7.	Rok 2000, cílové ukazatele u osob ve věku 65 až 74 let v jednotlivých krajích	62
12.8.	Rok 2000, cílové ukazatele u osob ve věku 65 až 74 let podle profesních skupin	63
12.9.	Rok 2000, cílové ukazatele u pracujících osob ve věku 65 až 74 let podle profesních skupin	64

Tabulka 1.1. Děti ve věku 5 let - stav dočasného chrupu

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem
Počet vyšetřených dětí	1766	1617	3383	1879	1699	3578	1614	1572	3186
Počet dětí									
s intaktním chrupem	401	407	808	432	452	884	450	498	948
se sanovaným chrupem	217	196	413	225	209	434	237	233	470
potřebujících ošetření	1148	1014	2162	1222	1038	2260	927	841	1768
Procento dětí									
s intaktním chrupem *	22.7	25.2	23.9	23.0	26.6	24.7	27.9	31.7	29.8
se sanovaným chrupem	12.3	12.1	12.2	12.0	12.3	12.1	14.7	14.8	14.8
potřebujících ošetření	65.0	62.7	63.9	65.0	61.1	63.2	57.4	53.5	55.5
Průměry a SE									
Zuby s neošetřeným kazem (k)	2.30 0.07	2.16 0.07	2.23 0.05	2.41 0.07	2.02 0.07	2.23 0.05	1.95 0.07	1.75 0.06	1.85 0.05
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.28 0.03	0.26 0.03	0.27 0.02	0.31 0.03	0.24 0.02	0.27 0.02	0.26 0.03	0.25 0.03	0.25 0.02
procento z počtu k zubů	12.3	12.0	12.2	12.9	11.8	12.1	13.1	14.3	13.6
Zuby s výplní (p)	0.96 0.04	0.99 0.04	0.98 0.03	1.08 0.04	1.15 0.05	1.12 0.03	1.15 0.05	1.11 0.05	1.13 0.03
Zuby extrahované pro kaz (e)	0.32 0.04	0.32 0.04	0.32 0.03	0.29 0.03	0.24 0.03	0.27 0.02	0.35 0.04	0.44 0.05	0.40 0.03
kpe zuby	3.58 0.08	3.47 0.09	3.53 0.06	3.79 0.09	3.41 0.09	3.61 0.06	3.46 0.09	3.30 0.09	3.38 0.06
Restorativní index (ri)	29.5	31.5	30.5	30.9	36.3	33.4	37.1	38.8	37.9
Procento dětí s ri = 0	52.4	48.2	50.4	48.8	46.2	47.6	46.0	42.1	44.1

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 (alespoň 50 %) a pro rok 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 1.2. Děti ve věku 5 let - stav stálého chrupu

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem
Počet vyšetřených dětí	1766	1617	3383	1879	1699	3578	1614	1572	3186
Průměry a SE									
Prořezané stálé zuby	1.36 0.05	1.56 0.06	1.46 0.04	1.03 0.06	1.13 0.06	1.07 0.04	1.01 0.06	1.18 0.06	1.09 0.04
KPE zuby	0.07 0.01	0.08 0.01	0.07 0.01	0.07 0.01	0.07 0.01	0.07 0.01	0.03 0.01	0.02 0.01	0.03 0.01

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 1.3. Děti ve věku 5 let - potřeba ošetření

Potřeba ošetření - průměry a SE									
výplně	1.83 0.06	1.77 0.06	1.80 0.04	2.00 0.07	1.70 0.06	1.86 0.04	1.62 0.06	1.44 0.05	1.53 0.04
extrakce	0.33 0.03	0.31 0.03	0.33 0.02	0.35 0.03	0.27 0.02	0.31 0.02	0.29 0.03	0.29 0.03	0.29 0.02
Potřeba ošetření na dítě potřebující ošetření - průměry a SE									
výplně	2.82 0.08	2.82 0.08	2.82 0.05	3.12 0.08	2.76 0.08	2.95 0.06	2.82 0.08	2.69 0.08	2.76 0.06
extrakce	0.51 0.04	0.50 0.04	0.51 0.03	0.54 0.04	0.44 0.04	0.50 0.03	0.51 0.05	0.54 0.05	0.53 0.04
Děti potřebující bezprostřední péči pro bolest									
počet dětí	384	318	702	383	286	669	242	219	461
procento dětí	21.7	19.7	20.8	20.4	16.8	18.7	15.0	13.9	14.5
dtto, z dětí potřebujících ošetření	33.4	31.4	32.5	31.3	27.6	29.6	26.1	26.0	26.1

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 2.1. Děti ve věku 12 let - stav stálého chrupu

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem
Počet vyšetřených dětí	5212	5151	10363	3413	3266	6681	2993	2897	5890
Počet dětí									
s intaktním chrupem	1152	960	2112	701	590	1291	729	588	1317
se sanovaným chrupem	2025	2038	4063	1274	1233	2507	1073	1071	2144
potřebujících ošetření	2035	2153	4188	1438	1445	2883	1191	1238	2429
Procento dětí									
s intaktním chrupem	22.1	18.6	20.4	20.5	18.1	19.3	24.4	20.3	22.4
se sanovaným chrupem	38.9	39.6	39.2	37.3	37.7	37.5	35.9	37.0	36.4
potřebujících ošetření	39.0	41.8	40.4	42.1	44.2	43.2	39.8	42.7	41.2
Průměry a SE									
Prořezané stálé zuby	23.97 0.07	24.85 0.06	24.41 0.05	23.90 0.08	24.96 0.07	24.42 0.05	24.31 0.08	25.06 0.07	24.68 0.05
Zuby s neošetřeným kazem (K)	0.73 0.02	0.82 0.02	0.77 0.01	0.82 0.02	0.85 0.02	0.84 0.02	0.83 0.03	0.85 0.03	0.84 0.02
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.00 0.00	0.00 0.00	0.00 0.00	0.00 0.00	0.00 0.00	0.00 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00
procento z počtu K zubů	0.6	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	1.3	0.7	1.0
Zuby s výplní (P)	2.07 0.03	2.45 0.03	2.26 0.02	2.18 0.04	2.52 0.04	2.35 0.03	2.13 0.04	2.35 0.04	2.24 0.03
Zuby extrahované pro kaz (E)	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00
KPE zuby * *	2.82 0.04	3.30 0.04	3.06 0.03	3.02 0.05	3.39 0.05	3.20 0.04	2.98 0.05	3.21 0.05	3.09 0.04
Restorativní index	74.0	74.9	74.5	72.7	74.8	73.7	72.1	73.5	72.8

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 000 (< 3.00) a pro rok 2010 (< 1.00)

Tabulka 2.2. Děti ve věku 12 let - potřeba ošetření

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem
Počet vyšetřených dětí	5212	5151	10363	3413	3266	6681	2993	2897	5890
Potřeba ošetření - průměry a SE									
výplně	0.81 0.02	0.88 0.02	0.85 0.01	0.88 0.02	0.88 0.02	0.88 0.02	0.87 0.03	0.88 0.03	0.87 0.02
extrakce (včetně extrakcí z důvodů ortodontických)	0.10 0.01	0.06 0.01	0.08 0.01	0.09 0.01	0.08 0.01	0.08 0.01	0.11 0.01	0.10 0.01	0.10 0.01
korunky	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00
Potřeba ošetření na dítě potřebující ošetření - průměry a SE									
výplně	2.08 0.03	2.11 0.03	2.10 0.02	2.10 0.04	2.00 0.04	2.05 0.03	2.18 0.05	2.05 0.05	2.11 0.03
extrakce (včetně extrakcí z důvodů ortodontických)	0.25 0.02	0.15 0.01	0.20 0.01	0.20 0.02	0.18 0.02	0.19 0.01	0.28 0.02	0.23 0.02	0.25 0.01
korunky	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.01	0.02 0.01	0.02 0.00	0.03 0.01	0.01 0.01	0.02 0.01
Děti potřebující bezprostřední péči pro bolest									
počet dětí	295	298	593	229	210	439	222	241	463
procento dětí	5.7	5.8	5.7	6.4	6.4	6.6	7.4	8.3	7.9
dtto, z dětí potřebujících ošetření	14.5	13.8	14.2	16.0	14.6	15.3	18.6	19.5	19.1

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 3.1. Děti ve věku 15 let - stav stálého chrupu

	Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem
Počet vyšetřených dětí	2879	3033	5912	2835	2831	5666
Počet dětí						
s intaktním chrupem	285	249	534	318	255	573
se sanovaným chrupem	1122	1170	2292	1036	1136	2172
potřebujících ošetření	1472	1614	3086	1481	1440	2921
Procento dětí						
s intaktním chrupem	9.9	8.2	9.0	11.2	9.0	10.1
se sanovaným chrupem	39.0	38.6	38.8	36.5	40.1	38.3
potřebujících ošetření	51.1	53.2	52.2	52.2	50.9	51.6
Počet dětí bez extrakce pro kaz	2823	2965	5788	2774	2753	5527
Procento dětí bez extrakce pro kaz	98.1	97.8	97.9	97.8	97.2	97.5
Průměry a SE						
Prořezané stálé zuby	27.97 0.03	28.06 0.03	28.01 0.02	28.03 0.02	28.10 0.02	28.06 0.02
Zuby s neošetřeným kazem (K)	1.10 0.03	1.16 0.03	1.13 0.02	1.21 0.03	1.20 0.04	1.20 0.03
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.00 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00
procento z počtu K zubů	0.4	0.7	0.6	0.9	1.1	1.0
Zuby s výplní (P)	4.12 0.07	4.64 0.07	4.39 0.05	3.89 0.06	4.35 0.06	4.12 0.05
Zuby extrahované pro kaz (E)	0.03 0.01	0.04 0.01	0.03 0.01	0.04 0.01	0.04 0.01	0.04 0.01
KPE zuby	5.25 0.07	5.84 0.07	5.55 0.06	5.13 0.07	5.59 0.08	5.36 0.05
Restorativní index	78.9	80.0	79.5	76.3	78.4	77.4

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 3.2. Děti ve věku 15 let - potřeba ošetření

	Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem
Počet vyšetřených dětí	2879	3033	5912	2835	2831	5666
Potřeba ošetření - průměry a SE						
výplně	1.06 0.03	1.12 0.03	1.09 0.02	1.17 0.03	1.15 0.04	1.16 0.02
extrakce (včetně extrakcí z důvodů ortodontických)	0.01 0.00	0.02 0.00	0.01 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00
korunky	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00	0.02 0.00	0.00 0.00	0.01 0.00
Potřeba ošetření na dítě potřebující ošetření - průměry a SE						
výplně	2.08 0.05	2.10 0.05	2.09 0.03	2.23 0.05	2.27 0.06	2.25 0.04
extrakce (včetně extrakcí z důvodů ortodontických)	0.02 0.00	0.03 0.01	0.03 0.00	0.03 0.01	0.04 0.01	0.04 0.01
korunky	0.03 0.01	0.03 0.01	0.03 0.01	0.03 0.01	0.01 0.00	0.02 0.00
Děti potřebující bezprostřední péči pro bolest						
počet dětí	247	259	506	234	260	494
procento dětí	8.6	8.5	8.6	8.3	9.2	8.8
dtto, z dětí potřebujících ošetření	16.8	16.0	16.4	15.8	18.1	16.9

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 3.3. Děti ve věku 15 let - stav parodontu

	Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem
Počet vyšetřených dětí	2857	3018	5875	2835	2831	5666
Procento hodnotitelných dětí	99.9	99.9	99.9	100.0	100.0	100.0
Procento dětí s 5 nebo více sextanty s CPI = 0 *	80.8	81.0	80.9	76.6	78.2	77.4
Distribuce dětí podle CPI						
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	71.7	71.9	71.8	67.7	69.0	68.3
CPI = 1 (krvácení dásní)	16.8	16.9	16.9	21.4	20.9	21.2
CPI = 2 (zubní kámen)	11.2	10.8	11.0	10.5	10.0	10.2
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	0.2	0.4	0.3	0.4	0.1	0.3
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Počet hodnotitelných sextantů	17101	18077	35178	16990	16975	33965
Distribuce sextantů podle CPI						
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	85.0	85.3	85.2	81.4	83.1	82.2
CPI = 1 (krvácení dásní)	11.3	11.3	11.3	15.2	14.1	14.6
CPI = 2 (zubní kámen)	3.4	3.1	3.2	3.3	2.7	3.0
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	0.1	0.1	0.1	0.2	0.0	0.1
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 3.4. Děti ve věku 15 let - stav parodontu v jednotlivých sextantech

Sextant	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37
Statistické zjišťování 1997						
Procento hodnotitelných sextantů	99.8	99.9	99.8	99.7	99.9	99.7
Statistické zjišťování 2000						
Procento hodnotitelných sextantů	99.9	100.0	99.8	99.9	100.0	99.9

	Statistické zjišťování 1997						Statistické zjišťování 2000					
	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	86.7	87.0	86.5	87.3	77.2	87.1	83.4	84.0	83.6	84.1	74.4	84.0
CPI = 1 (krvácení dásní)	10.9	11.7	11.0	10.8	12.7	10.9	14.3	14.5	14.3	14.2	16.1	14.3
CPI = 2 (zubní kámen)	2.3	1.2	2.3	1.8	10.1	1.8	2.1	1.4	2.1	1.5	9.4	1.5
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 4.1. Osoby ve věku 18 let - stav stálého chrupu

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	3866	4918	8784	3616	3906	7522	3158	3267	6425
Počet osob									
s intaktním chrupem	188	172	360	180	139	319	187	152	339
se sanovaným chrupem	1055	1349	2404	1140	1293	2433	1097	1194	2291
potřebujících ošetření	2623	3397	6020	2296	2474	4770	1874	1921	3795
Procento osob									
s intaktním chrupem	4.9	3.5	4.1	5.0	3.6	4.2	5.9	4.7	5.3
se sanovaným chrupem	27.3	27.4	27.4	31.5	33.1	32.3	34.7	36.5	35.7
potřebujících ošetření	67.8	69.1	68.5	63.5	63.3	63.4	59.3	58.8	59.1
bez extrakce pro kaz *	92.3	91.9	92.1	94.6	93.8	94.2	94.7	94.0	94.4
Průměry a SE									
Prořezané stálé zuby	29.30 0.03	29.18 0.03	29.23 0.02	29.19 0.03	29.08 0.03	29.13 0.02	29.28 0.03	29.12 0.03	29.20 0.02
Zuby s neošetřeným kazem (K)	2.09 0.04	2.16 0.04	2.13 0.03	1.80 0.04	1.77 0.04	1.78 0.03	1.63 0.04	1.51 0.04	1.57 0.03
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.04 0.00	0.04 0.00	0.04 0.00	0.03 0.00	0.03 0.00	0.03 0.00	0.04 0.01	0.03 0.01	0.04 0.00
procento z počtu K zubů	2.0	1.8	1.9	1.6	1.5	1.6	2.2	2.2	2.2
Zuby s výplní (P)	5.62 0.07	6.40 0.06	6.06 0.05	5.56 0.07	6.30 0.07	5.94 0.05	5.58 0.08	5.94 0.07	5.76 0.05
Zuby extrahované pro kaz (E)	0.17 0.01	0.18 0.01	0.18 0.01	0.09 0.01	0.11 0.01	0.10 0.01	0.09 0.01	0.11 0.01	0.10 0.01
KPE zuby	7.88 0.08	8.74 0.07	8.36 0.06	7.45 0.08	8.18 0.08	7.83 0.06	7.31 0.09	7.56 0.08	7.44 0.06
Restorativní index	72.8	74.8	74.0	75.5	78.1	76.9	77.4	79.7	78.6

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 (alespoň 85 %) a pro rok 2010 (100 %)

Tabulka 4.2. Osoby ve věku 18 let - potřeba ošetření

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	3866	4918	8784	3616	3906	7522	3158	3267	6425
Potřeba ošetření - průměry a SE									
výplně	1.96 0.04	2.04 0.04	2.01 0.03	1.68 0.04	1.66 0.04	1.67 0.03	1.52 0.04	1.40 0.04	1.46 0.03
extrakce (včetně extrakcí z důvodů ortodontických)	0.05 0.00	0.05 0.01	0.05 0.01	0.03 0.00	0.03 0.00	0.03 0.00	0.04 0.01	0.04 0.01	0.04 0.00
korunky	0.09 0.01	0.08 0.01	0.08 0.01	0.09 0.01	0.10 0.01	0.09 0.01	0.06 0.01	0.05 0.01	0.05 0.01
Potřeba ošetření na osobu potřebující ošetření - průměry a SE									
výplně	2.89 0.05	2.96 0.05	2.93 0.03	2.64 0.05	2.61 0.05	2.63 0.04	2.57 0.05	2.38 0.05	2.47 0.04
extrakce (včetně extrakcí z důvodů ortodontických)	0.07 0.01	0.07 0.01	0.07 0.01	0.05 0.01	0.05 0.01	0.05 0.00	0.07 0.01	0.07 0.01	0.07 0.01
korunky	0.13 0.01	0.11 0.01	0.12 0.01	0.14 0.01	0.15 0.01	0.15 0.01	0.09 0.01	0.08 0.01	0.09 0.01
Osoby potřebující bezprostřední péči pro bolest									
počet osob	562	745	1307	529	543	1072	440	411	851
procento osob	14.5	15.1	14.9	14.6	13.9	14.3	13.9	12.5	13.2
dtto, z osob potřebujících ošetření	21.4	21.9	21.7	23.0	21.9	22.5	23.5	21.4	22.4

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 4.3. Osoby ve věku 18 let - stav parodontu

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	3866	4918	8784	3616	3906	7522	3157	3266	6423
Procento hodnotitelných osob	99.9	99.9	99.9	99.9	99.9	99.9	100.0	100.0	100.0
Procento osob s 3 nebo více sextanty s CPI = 0 *	79.1	78.5	78.8	74.8	77.2	76.1	71.9	77.3	74.6
Distribuce osob podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	50.1	49.8	49.9	46.0	49.1	47.6	47.3	54.1	50.7
CPI = 1 (krvácení dásní)	16.4	17.6	17.1	19.4	19.3	19.4	23.8	22.2	23.0
CPI = 2 (zubní kámen)	31.9	30.4	31.0	33.3	30.4	31.8	27.7	22.7	25.1
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	1.5	1.9	1.7	1.2	1.1	1.1	1.3	1.0	1.1
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	0.2	0.3	0.2	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
Počet hodnotitelných sextantů	23131	29399	52530	21672	23390	45062	18924	19572	38496
Distribuce sextantů podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	72.9	73.0	73.0	69.1	71.6	70.4	67.4	72.9	70.2
CPI = 1 (krvácení dásní)	16.4	16.7	16.5	19.6	18.0	18.8	22.5	19.4	21.0
CPI = 2 (zubní kámen)	10.0	9.5	9.7	10.9	10.0	10.4	9.5	7.3	8.4
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	0.6	0.8	0.7	0.4	0.4	0.4	0.5	0.3	0.4
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro roky 2000 a 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 4.4. Osoby ve věku 18 let - stav parodontu v jednotlivých sextantech

Sextant	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37
Statistické zjišťování 1994						
Procento hodnotitelných sextantů	99.6	99.7	99.6	99.7	99.8	99.6
Statistické zjišťování 1997						
Procento hodnotitelných sextantů	99.8	99.9	99.8	99.8	99.9	99.8
Statistické zjišťování 2000						
Procento hodnotitelných sextantů	99.9	99.9	99.9	99.8	99.9	99.8

	Statistické zjišťování 1994						Statistické zjišťování 1997						Statistické zjišťování 2000					
	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	76.0	78.1	75.5	76.5	55.7	76.0	72.8	76.5	73.0	73.3	53.7	73.0	72.0	75.9	71.7	72.7	56.6	72.4
CPI = 1 (krvácení dásní)	16.1	17.2	16.4	17.1	14.8	17.4	18.9	18.9	18.7	19.8	16.4	19.9	21.2	20.2	21.3	21.8	19.1	22.0
CPI = 2 (zubní kámen)	7.0	4.1	7.2	5.5	28.9	5.7	7.8	4.4	7.9	6.4	29.5	6.5	6.3	3.7	6.5	4.9	24.0	5.0
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	0.8	0.4	0.8	0.9	0.5	0.8	0.4	0.2	0.5	0.5	0.4	0.5	0.5	0.1	0.5	0.5	0.2	0.5
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 5.1. Osoby ve věku 35 až 44 let - stav stálého chrupu

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	22335	30221	52556	20345	26057	46402	19903	24541	44444
Procento osob									
s intaktním chrupem	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2
bez vlastních zubů * ✱1	0.6	0.6	0.6	0.3	0.5	0.4	0.3	0.3	0.3
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	89.4	88.7	89.0	91.9	91.2	91.5	93.2	93.5	93.4
Průměry a SE									
Zuby s neošetřeným kazem (K)	2.45 0.02	2.31 0.02	2.37 0.01	2.19 0.02	1.94 0.02	2.05 0.01	1.96 0.01	1.66 0.01	1.79 0.01
z toho zuby určené k extrakci	0.27 0.01	0.17 0.00	0.21 0.00	0.21 0.01	0.14 0.00	0.17 0.00	0.22 0.01	0.12 0.00	0.16 0.00
procento z počtu K zubů	11.0	7.4	8.9	9.6	7.2	8.3	11.4	7.1	9.2
Zuby s výplní (P)	10.31 0.04	12.42 0.03	11.52 0.02	10.93 0.04	12.97 0.03	12.08 0.02	11.20 0.04	13.23 0.03	12.32 0.03
Zuby chybějící (extrahované - E)	5.15 0.05	5.59 0.05	5.40 0.04	4.57 0.03	5.01 0.03	4.82 0.02	4.14 0.03	4.32 0.03	4.24 0.02
KPE zuby	17.90 0.04	20.32 0.04	19.29 0.03	17.69 0.04	19.92 0.04	18.94 0.03	17.30 0.05	19.21 0.04	18.35 0.03
Funkční zuby (= vlastní zuby, u nichž nebyla navržena extrakce)	25.90 0.04	25.49 0.03	25.66 0.02	26.67 0.04	26.15 0.03	26.33 0.02	26.95 0.04	26.80 0.03	26.87 0.02
Restorativní index	80.8	84.3	82.9	83.3	87.0	85.5	85.1	88.9	87.3

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2000 (snížení na polovinu proti roku 1980) a pro rok 2010 ($< 2\%$)

✱2 cíl FDI pro rok 2000 (alespoň 75 %) a pro rok 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 5.2. Osoby ve věku 35 až 44 let - potřeba ošetření

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	22335	30221	52556	20345	26057	46402	19903	24541	44444
Průměry a SE									
výplně	1.94 0.02	1.91 0.01	1.92 0.01	1.66 0.02	1.54 0.01	1.59 0.01	1.51 0.01	1.35 0.01	1.42 0.01
extrakce (včetně extrakcí z důvodů ortodontických)	0.39 0.01	0.28 0.01	0.33 0.01	0.29 0.01	0.20 0.01	0.24 0.01	0.30 0.01	0.18 0.01	0.23 0.01
korunky	0.68 0.01	0.66 0.01	0.67 0.01	1.12 0.02	0.91 0.01	1.00 0.01	0.54 0.01	0.46 0.01	0.50 0.01
bezprostřední péče pro bolest počet osob	4586	5402	9988	4070	4554	8624	3680	4010	7690
procento osob	20.5	17.9	19.0	20.0	17.5	18.6	18.5	16.3	17.3

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 5.3. Osoby ve věku 35 až 44 let - stav parodontu

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	22335	30221	52556	20345	26057	46402	19903	24541	44444
Procento hodnotitelných osob	98.9	99.1	99.0	99.1	99.1	99.1	99.2	99.4	99.3
Procento osob s 3 nebo více sextanty s CPI = 0 *1	34.5	36.8	35.8	31.3	33.5	32.5	31.1	34.2	32.8
Počet sextantů CPI = 4 na osobu (průměr a SE) *2	0.12 0.01	0.08 0.00	0.10 0.00	0.10 0.00	0.08 0.00	0.09 0.00	0.08 0.00	0.06 0.00	0.07 0.00
Distribuce osob podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	9.8	11.1	10.6	8.6	9.9	9.4	10.0	11.7	11.0
CPI = 1 (krvácení dásní)	8.6	10.7	9.8	9.6	11.8	10.8	11.4	13.4	12.5
CPI = 2 (zubní kámen)	57.2	56.7	56.9	58.8	58.0	58.3	57.0	56.1	56.5
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	19.3	17.6	18.3	18.6	16.8	17.6	17.9	16.0	16.9
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	5.2	3.9	4.4	4.5	3.5	3.9	3.7	2.8	3.2
Počet hodnotitelných sextantů	125437	168989	294426	115147	147314	262461	113512	140334	253846
Distribuce sextantů podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	31.8	34.6	33.4	28.9	31.4	30.3	30.1	32.9	31.7
CPI = 1 (krvácení dásní)	24.0	25.8	25.1	26.6	28.2	27.5	27.9	29.7	28.9
CPI = 2 (zubní kámen)	31.4	28.7	29.8	32.4	30.1	31.1	30.9	27.9	29.2
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	10.8	9.5	10.0	10.3	8.9	9.5	9.7	8.5	9.0
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	2.0	1.4	1.7	1.8	1.3	1.5	1.4	1.0	1.2

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

*1 cíl SZO pro rok 2000 (alespoň 75 %)

*2 cíl SZO pro rok 2010 (< 0.10)

Tabulka 5.4. Osoby ve věku 35 až 44 let - stav parodontu v jednotlivých sextantech

Sextant	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37
Statistické zjišťování 1994						
Procento hodnotitelných sextantů	92.2	96.3	92.1	91.2	97.6	90.8
Statistické zjišťování 1997						
Procento hodnotitelných sextantů	93.4	96.7	93.3	92.5	97.8	92.0
Statistické zjišťování 2000						
Procento hodnotitelných sextantů	94.3	97.3	94.3	93.7	98.2	93.3

	Statistické zjišťování 1994						Statistické zjišťování 1997						Statistické zjišťování 2000					
	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37
CPI = 0 (bez patolog. nálezů)	35.0	44.3	34.5	36.5	14.9	35.9	31.3	41.8	31.0	32.4	13.8	32.1	32.4	44.0	32.3	33.0	15.8	32.7
CPI = 1 (krvácení dásní)	26.4	32.0	26.0	27.6	11.4	27.5	29.0	35.0	28.7	30.5	12.0	30.4	30.8	34.9	30.3	32.4	13.3	32.3
CPI = 2 (zubní kámen)	24.9	16.4	25.5	22.3	65.5	22.8	26.8	16.7	27.3	23.9	66.5	24.2	24.7	15.4	25.2	22.5	63.7	22.8
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	11.8	6.1	12.1	11.8	6.8	12.0	11.1	5.5	11.1	11.5	6.5	11.7	10.7	4.9	10.8	10.7	6.3	10.9
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	1.9	1.2	2.0	1.8	1.5	1.8	1.8	1.0	1.8	1.7	1.3	1.7	1.4	0.7	1.4	1.3	0.9	1.3

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 5.5. Osoby ve věku 35 až 44 let - stav a potřeba zubních náhrad

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	22335	30221	52556	20345	26057	46402	19903	24541	44444
Procento osob s fixní náhradou									
horní	-	-	-	11.2	12.6	12.0	9.4	9.7	9.6
dolní	-	-	-	6.5	8.5	7.7	5.1	6.1	5.7
Procento osob s částečnou snímací náhradou									
horní	8.2	10.6	9.6	2.7	2.7	2.7	2.4	2.1	2.2
dolní	4.8	7.1	6.1	2.3	3.0	2.7	2.1	2.4	2.2
Procento osob s celkovou snímací náhradou									
horní	1.9	2.0	2.0	1.4	1.9	1.7	1.2	1.4	1.3
dolní	0.5	0.6	0.6	0.4	0.6	0.5	0.3	0.3	0.3
Procento osob potřebujících fixní náhradu									
horní	-	-	-	13.7	10.2	11.7	6.7	4.8	5.6
dolní	-	-	-	13.1	10.6	11.7	6.2	5.2	5.6
Procento osob potřebujících částečnou snímací náhradu									
horní	11.2	10.8	11.0	8.4	8.0	8.2	7.7	6.2	6.9
dolní	11.0	12.5	11.8	8.0	9.5	8.8	7.1	7.2	7.2
Procento osob potřebujících celkovou snímací náhradu									
horní	2.5	2.4	2.5	1.9	2.2	2.1	1.7	1.6	1.7
dolní	0.7	0.8	0.8	0.6	0.7	0.7	0.5	0.5	0.5

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 6.1. Osoby ve věku 65 a více let - stav stálého chrupu

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	9846	13127	22973	9847	13049	22896	10594	13833	24427
Průměrný věk	-	-	-	70.8	71.0	71.0	71.4	71.5	71.5
Procento osob									
s intaktním chrupem	0.1	0.2	0.2	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
bez vlastních zubů * ✱1	20.4	20.9	20.7	19.1	20.6	19.9	18.6	20.5	19.6
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	19.7	17.0	18.2	23.1	19.6	21.1	24.4	20.8	22.4
Průměry a SE									
Zuby s neošetřeným kazem (K)	1.03 0.02	0.96 0.02	0.99 0.01	0.99 0.02	0.92 0.02	0.95 0.01	0.85 0.02	0.73 0.01	0.78 0.01
z toho zuby určené k extrakci	0.27 0.01	0.25 0.01	0.26 0.01	0.27 0.01	0.24 0.01	0.25 0.01	0.21 0.01	0.18 0.01	0.19 0.01
procento z počtu K zubů	26.2	26.0	26.2	27.3	26.1	26.4	25.2	24.4	24.8
Zuby s výplní (P)	5.29 0.05	5.48 0.05	5.40 0.04	6.06 0.06	6.07 0.05	6.07 0.04	6.57 0.06	6.57 0.05	6.57 0.04
Zuby extrahované (E)	21.31 0.10	21.81 0.10	21.59 0.07	20.61 0.09	21.39 0.08	21.06 0.06	20.26 0.09	21.13 0.08	20.75 0.06
KPE zuby	27.64 0.05	28.24 0.04	27.90 0.03	27.67 0.05	28.38 0.04	28.08 0.03	27.68 0.05	28.43 0.04	28.10 0.03
Funkční zuby (= vlastní zuby, u nichž nebyla navržena extrakce)	10.03 0.09	9.52 0.08	9.74 0.06	10.81 0.09	10.02 0.08	10.36 0.06	11.17 0.09	10.34 0.08	10.70 0.06
Restorativní index	83.7	85.1	84.5	86.0	86.8	86.5	88.5	90.0	89.3

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu
Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2000 (snížení o čtvrtinu proti roku 1980)

✱2 cíl FDI pro rok 2000 (alespoň 25 %)

Tabulka 6.2. Osoby ve věku 65 a více let - potřeba ošetření

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	9846	13127	22973	9847	13049	22896	10594	13833	24427
Průměrný věk	-	-	-	70.8	71.0	71.0	71.4	71.5	71.5
Průměry a SE									
výplně	0.62 0.01	0.57 0.01	0.59 0.01	0.57 0.01	0.54 0.01	0.55 0.01	0.52 0.01	0.46 0.01	0.48 0.01
extrakce	0.49 0.01	0.50 0.01	0.49 0.01	0.45 0.01	0.46 0.01	0.46 0.01	0.42 0.01	0.38 0.01	0.39 0.01
korunky	0.38 0.01	0.37 0.01	0.37 0.01	0.50 0.02	0.47 0.01	0.48 0.01	0.32 0.01	0.32 0.01	0.32 0.01
bezprostřední péče pro bolest									
počet osob	1421	1833	3254	1487	1918	3405	1487	1876	3363
procento osob	14.4	14.0	14.2	15.1	14.7	14.9	14.0	13.6	13.8

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 6.3. Osoby ve věku 65 a více let - stav parodontu

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	9846	13127	22973	9847	13049	22896	10594	13833	24427
Procento hodnotitelných osob	70.1	70.4	70.3	69.9	69.3	69.6	71.1	69.2	70.1
Průměrný věk	-	-	-	70.8	71.0	71.0	71.4	71.5	71.5
Procento osob s CPI = 4 *	9.7	9.7	9.7	10.2	9.4	9.7	10.4	8.9	9.6
Počet sextantů CPI = 4 na osobu (průměr a SE)	0.18 0.01	0.17 0.01	0.18 0.01	0.19 0.01	0.16 0.01	0.17 0.01	0.18 0.01	0.14 0.01	0.16 0.00
Distribuce osob podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	17.1	16.1	16.5	11.1	10.5	10.8	10.1	10.9	10.5
CPI = 1 (krvácení dásní)	10.9	12.1	11.6	10.5	11.5	11.1	11.2	11.9	11.6
CPI = 2 (zubní kámen)	32.4	33.9	33.3	36.0	37.6	36.9	33.6	35.5	34.7
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	29.9	28.3	29.0	32.2	31.0	31.5	34.7	32.8	33.6
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	9.7	9.7	9.7	10.2	9.4	9.7	10.4	8.9	9.6
Počet hodnotitelných sextantů	28038	36111	64149	27103	33882	60985	29630	35935	65565
Distribuce sextantů podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	36.2	36.4	36.3	27.0	26.9	27.0	24.8	26.4	25.6
CPI = 1 (krvácení dásní)	17.8	19.0	18.5	19.9	21.7	20.9	21.1	22.3	21.8
CPI = 2 (zubní kámen)	22.6	22.4	22.5	27.0	27.0	27.0	26.6	26.1	26.3
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	19.0	17.7	18.3	21.3	20.0	20.6	23.0	21.4	22.1
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	4.4	4.5	4.4	4.8	4.3	4.5	4.6	3.8	4.2

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 ($< 10\%$)

Tabulka 6.4. Osoby ve věku 65 a více let - stav parodontu v jednotlivých sextantech

Sextant	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37
Statistické zjišťování 1994						
Procento hodnotitelných sextantů	40.9	55.9	40.4	40.8	61.2	40.4
Statistické zjišťování 1997						
Procento hodnotitelných sextantů	38.6	54.3	38.1	38.0	59.9	37.4
Statistické zjišťování 2000						
Procento hodnotitelných sextantů	38.7	55.0	38.5	38.4	59.9	37.9

	Statistické zjišťování 1994						Statistické zjišťování 1997						Statistické zjišťování 2000					
	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37	17/16	11	26/27	47/46	31	36/37
CPI = 0 (bez patolog. nálezů)	41.8	36.7	42.0	42.3	21.5	42.4	30.9	28.8	31.4	31.2	14.5	31.4	28.9	28.0	28.9	29.5	14.4	29.5
CPI = 1 (krvácení dásní)	18.0	29.4	17.2	17.5	11.3	16.8	20.9	32.8	21.0	20.7	10.5	20.4	22.0	33.5	21.7	21.8	11.0	21.5
CPI = 2 (zubní kámen)	15.9	14.7	16.3	16.5	45.6	16.4	20.2	17.6	20.7	20.7	51.8	20.9	19.9	18.0	20.5	19.7	50.1	20.1
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	19.2	15.9	19.6	19.6	16.5	20.1	23.3	17.1	22.5	22.8	18.1	22.7	24.6	17.4	24.2	24.8	19.8	25.1
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	5.1	3.2	5.0	4.0	5.1	4.2	4.7	3.6	4.5	4.6	5.0	4.6	4.5	3.2	4.7	4.1	4.7	3.9

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 6.5. Osoby ve věku 65 a více let - stav a potřeba zubních náhrad

	Statistické zjišťování 1994			Statistické zjišťování 1997			Statistické zjišťování 2000		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Počet vyšetřených osob	9846	13127	22973	9847	13049	22896	10594	13833	24427
Průměrný věk	-	-	-	70.8	71.0	71.0	71.4	71.5	71.5
Procento osob s fixní náhradou									
horní	-	-	-	14.7	13.8	14.2	14.7	13.9	14.2
dolní	-	-	-	13.3	10.2	11.5	11.7	9.6	10.5
Procento osob s částečnou snímací náhradou									
horní	25.0	26.6	25.9	22.3	24.1	23.4	23.0	23.1	23.1
dolní	33.8	36.9	35.6	32.8	35.2	34.1	32.6	36.3	34.7
Procento osob s celkovou snímací náhradou									
horní	40.3	42.3	41.4	38.3	41.7	40.2	36.5	41.4	39.3
dolní	23.9	24.8	24.5	22.5	24.5	23.6	22.2	24.1	23.2
Procento osob potřebujících fixní náhradu									
horní	-	-	-	2.4	2.1	2.2	2.4	2.2	2.3
dolní	-	-	-	2.1	1.7	1.9	2.4	2.2	2.3
Procento osob potřebujících částečnou snímací náhradu									
horní	37.4	37.5	37.4	36.8	35.6	36.1	37.4	35.5	36.4
dolní	51.1	52.5	51.9	49.0	50.4	49.8	48.1	49.6	48.9
Procento osob potřebujících celkovou snímací náhradu									
horní	43.3	45.5	44.6	41.0	44.8	43.2	38.9	43.5	41.5
dolní	26.3	27.4	26.9	24.8	27.0	26.1	24.1	26.2	25.3

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) mezi následnými zjišťováními jsou zvýrazněny

Tabulka 7.1. Rok 2000, stav chrupu u dětí ve věku 5 let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených dětí	333	359	430	351	471	513	359	370	3186
Procento dětí									
s intaktním chrupem *	38.4	36.2	28.8	27.9	30.4	30.8	22.8	23.0	29.8
se sanovaným chrupem	14.4	9.7	19.1	16.0	12.3	12.9	17.3	17.0	14.8
potřebujících ošetření	47.1	54.0	52.1	56.1	57.3	56.3	59.9	60.0	55.5
Průměry a SE									
Zuby s neošetřeným kazem (k)	1.50 0.14	1.74 0.13	1.61 0.11	2.12 0.16	1.99 0.13	1.82 0.12	1.91 0.13	2.12 0.15	1.85 0.05
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.17 0.04	0.19 0.04	0.21 0.05	0.35 0.07	0.35 0.08	0.28 0.05	0.18 0.04	0.25 0.05	0.25 0.02
procento z počtu k zubů	11.2	11.2	13.0	16.5	17.5	15.6	9.5	11.7	13.6
Zuby s výplní (p)	0.95 0.10	0.81 0.09	1.23 0.09	1.28 0.12	1.04 0.09	1.17 0.09	1.17 0.09	1.38 0.11	1.13 0.03
Zuby extrahované pro kaz (e)	0.32 0.09	0.18 0.05	0.30 0.08	0.41 0.09	0.46 0.09	0.47 0.09	0.45 0.10	0.52 0.10	0.40 0.06
kpe zuby	2.78 0.19	2.73 0.17	3.15 0.16	3.81 0.21	3.49 0.17	3.46 0.17	3.53 0.18	4.02 0.19	3.38 0.06
Restorativní index (ri)	38.8	31.7	43.3	37.7	34.2	39.2	37.9	39.4	37.9
Procento dětí s ri = 0	37.4	53.4	40.5	43.2	49.7	45.5	41.6	40.4	44.1
KPE stálých zubů (průměry a SE)	0.02 0.01	0.02 0.01	0.02 0.01	0.03 0.01	0.03 0.01	0.02 0.01	0.02 0.01	0.07 0.02	0.03 0.00
Děti potřebující bezprostřední péči pro bolest									
Procento dětí	14.7	16.4	11.2	15.7	13.0	14.6	15.0	16.2	14.5

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 (alespoň 50 %) a pro rok 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 8.1. Rok 2000, stav chrupu u dětí ve věku 12 let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených dětí	531	659	724	524	932	1014	727	779	5890
Procento dětí									
s intaktním chrupem	27.1	25.5	15.7	27.1	20.4	24.0	18.4	23.4	22.4
se sanovaným chrupem	34.7	36.6	38.7	30.3	37.6	34.7	37.0	40.2	36.4
potřebujících ošetření	38.2	37.9	45.6	42.6	42.1	41.7	44.6	36.5	41.2
Průměry a SE									
Zuby s neošetřeným kazem (K)	0.76 0.06	0.84 0.06	0.90 0.05	0.98 0.08	0.88 0.05	0.82 0.04	0.84 0.05	0.70 0.05	0.84 0.02
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00	0.02 0.01	0.01 0.00	0.01 0.00	0.00 0.00	0.00 0.00	0.01 0.00
procento z počtu K zubů	1.5	1.3	1.2	2.3	0.7	1.0	0.2	0.6	1.0
Zuby s výplní (P)	1.84 0.09	2.07 0.09	2.71 0.09	1.88 0.10	2.37 0.08	2.23 0.08	2.49 0.09	2.09 0.08	2.24 0.03
Zuby extrahované pro kaz (E)	0.01 0.00	0.03 0.01	0.01 0.01	0.03 0.01	0.01 0.00	0.02 0.01	0.01 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00
KPE zuby *	2.61 0.12	2.93 0.12	3.62 0.11	2.90 0.14	3.25 0.09	3.07 0.09	3.34 0.11	2.80 0.10	3.09 0.04
Restorativní index	70.8	71.1	75.1	65.7	72.9	73.2	74.8	75.0	72.8
Děti potřebující bezprostřední péči pro bolest									
Procento dětí	9.8	6.5	10.5	11.8	5.4	7.6	7.2	6.5	7.9

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 (< 3.00) a pro rok 2010 (< 1.00)

Tabulka 9.1. Rok 2000, stav chrupu u dětí ve věku 15 let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených dětí	605	547	686	622	813	915	750	728	5666
Procento dětí									
s intaktním chrupem	13.9	10.8	5.8	15.0	9.5	10.2	7.5	9.8	10.1
se sanovaným chrupem	41.7	34.9	35.7	40.4	35.9	38.3	41.6	38.3	38.3
potřebujících ošetření	44.5	54.3	58.5	44.7	54.6	51.6	50.9	51.9	51.6
bez extrakce pro zubní kaz	98.2	96.0	96.8	95.0	98.2	98.3	98.5	98.5	97.5
Průměry a SE									
Zuby s neošetřeným kazem (K)	0.99 0.07	1.37 0.08	1.34 0.07	1.09 0.08	1.29 0.07	1.21 0.06	1.19 0.07	1.12 0.07	1.20 0.03
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.00 0.00	0.03 0.01	0.02 0.01	0.02 0.01	0.01 0.00	0.01 0.00	0.00 0.00	0.01 0.00	0.01 0.00
procento z počtu K zubů	0.5	1.9	1.2	1.9	1.8	0.9	0.1	1.0	1.0
Zuby s výplní (P)	3.40 0.13	3.61 0.13	5.10 0.14	3.50 0.13	4.29 0.12	3.98 0.11	4.54 0.13	4.24 0.12	4.12 0.05
Zuby extrahované pro kaz (E)	0.03 0.01	0.06 0.02	0.05 0.01	0.08 0.02	0.02 0.01	0.03 0.01	0.02 0.01	0.03 0.01	0.04 0.00
KPE zuby	4.42 0.15	5.03 0.16	6.49 0.16	4.68 0.16	5.61 0.14	5.23 0.13	5.75 0.15	5.39 0.15	5.36 0.05
Restorativní index	77.4	72.5	79.2	76.2	76.9	76.7	79.2	79.1	77.4
Děti potřebující bezprostřední péči pro bolest									
Procento dětí	7.3	7.1	9.5	10.9	8.0	7.1	7.9	12.2	8.7

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

Tabulka 9.2. Rok 2000, stav parodontu u dětí ve věku 15 let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených dětí	605	547	686	622	813	915	750	728	5666
Procento hodnotitelných dětí	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Procento dětí s 5 nebo více sextanty s CPI = 0 *	80.0	75.0	70.1	73.3	74.9	82.3	77.5	83.5	77.4
Distribuce podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	70.2	64.7	59.8	64.0	66.5	75.0	68.3	75.0	68.3
CPI = 1 (krvácení dásní)	17.2	26.3	25.2	25.6	25.1	17.8	20.0	14.0	21.2
CPI = 2 (zubní kámen)	12.2	8.8	15.0	10.1	8.0	6.9	11.3	10.9	10.2
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	0.3	0.2	0.0	0.3	0.4	0.3	0.4	0.1	0.3
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 10.1. Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 18 let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených osob	813	645	742	605	914	1050	834	822	6425
Procento osob									
s intaktním chrupem	9.5	6.2	5.4	6.3	2.8	5.4	2.3	5.1	5.3
se sanovaným chrupem	36.3	31.6	36.4	31.6	38.2	32.3	35.5	42.2	35.7
potřebujících ošetření	54.2	62.2	58.2	62.1	59.0	62.3	62.2	52.7	59.1
bez extrakce pro zubní kaz *	95.0	92.4	95.0	91.1	92.0	95.4	96.4	96.4	94.4
Průměry a SE									
Zuby s neošetřeným kazem (K)	1.47 0.08	1.63 0.09	1.56 0.08	1.71 0.09	1.61 0.08	1.71 0.07	1.56 0.07	1.33 0.07	1.57 0.03
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.06 0.02	0.04 0.01	0.04 0.01	0.05 0.01	0.04 0.01	0.03 0.01	0.02 0.01	0.01 0.01	0.04 0.00
procento z počtu K zubů	4.3	2.4	2.6	2.8	2.2	1.6	1.2	1.0	2.2
Zuby s výplní (P)	4.61 0.13	5.41 0.16	6.88 0.17	4.75 0.15	6.82 0.15	5.64 0.13	6.24 0.14	5.42 0.13	5.76 0.05
Zuby extrahované pro kaz (E)	0.09 0.02	0.13 0.02	0.08 0.02	0.17 0.03	0.15 0.02	0.08 0.01	0.06 0.01	0.06 0.01	0.10 0.01
KPE zuby	6.17 0.16	7.17 0.19	8.52 0.19	6.63 0.19	8.57 0.17	7.44 0.15	7.86 0.16	6.81 0.15	7.44 0.06
Restorativní index	75.8	76.9	81.5	73.6	80.9	76.8	80.0	80.3	78.6
Osoby potřebující bezprostřední péči pro bolest									
Procento osob	15.0	12.9	12.4	14.7	12.0	16.0	13.4	9.1	13.2

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 (alespoň 85 %) pro rok 2010 (100 %)

Tabulka 10.2. **Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 18 let podle profesních skupin**

	pracující	nepracující
Počet vyšetřených osob	1225	5200
Procento osob		
s intaktním chrupem	2.9	5.8
se sanovaným chrupem	26.8	37.8
potřebujících ošetření	70.4	56.4
bez extrakce pro zubní kaz *	89.3	95.6
Průměry a SE		
Zuby s neošetřeným kazem (K)	2.15	1.43
	0.08	0.03
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.08	0.02
	0.01	0.00
procento z počtu K zubů	3.8	1.7
Zuby s výplní (P)	6.68	5.55
	0.13	0.06
Zuby extrahované pro kaz (E)	0.21	0.07
	0.02	0.01
KPE zuby	9.04	7.06
	0.15	0.06
Restorativní index	75.6	79.5
Osoby potřebující bezprostřední péči pro bolest		
Procento osob	19.6	11.8

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 (alespoň 85 %) pro rok 2010 (100 %)

Tabulka 10.3. Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 18 let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených osob	813	645	742	605	914	1050	834	822	6425
Počet hodnotitelných osob	813	644	742	605	914	1049	834	822	6423
Procento hodnotitelných osob	100.0	99.8	100.0	100.0	100.0	99.9	100.0	100.0	100.0
Procento osob s 3 nebo více sextanty s CPI = 0 *	75.6	75.3	71.8	72.9	69.6	78.5	74.1	78.2	74.6
Distribuce podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	51.5	49.7	47.2	48.1	48.5	54.4	50.4	54.0	50.7
CPI = 1 (krvácení dásní)	23.5	25.6	24.7	23.8	26.3	22.8	21.8	16.1	23.0
CPI = 2 (zubní kámen)	23.6	23.0	27.4	26.6	23.9	22.0	26.9	28.8	25.1
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	1.2	1.7	0.8	1.5	1.4	0.8	1.0	1.0	1.1
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro roky 2000 a 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 10.4. **Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 18 let podle profesních skupin**

	pracující	nepracující
Počet vyšetřených osob	1225	5200
Počet hodnotitelných osob	1225	5198
Procento hodnotitelných osob	100.0	100.0
Procento osob s 3 nebo více sextanty s CPI = 0 *	67.1	76.4
Distribuce podle CPI		
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	38.3	53.7
CPI = 1 (krvácení dásní)	24.2	22.7
CPI = 2 (zubní kámen)	35.0	22.8
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	2.4	0.8
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	0.1	0.0

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro roky 2000 a 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 11.1. Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 35 až 44 let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených osob	5569	4464	5006	4368	6160	7382	6121	5374	44444
Procento osob									
bez vlastních zubů * ✱1	0.2	0.3	0.2	0.5	0.3	0.2	0.2	0.6	0.3
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	95.0	93.0	93.8	90.3	92.7	94.4	94.4	92.0	93.4
Průměry a SE									
Zuby s neošetřeným kazem (K)	1.76 0.03	1.80 0.04	1.70 0.03	1.79 0.04	1.75 0.03	1.87 0.03	1.75 0.03	1.89 0.03	1.79 0.01
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.13 0.01	0.18 0.01	0.14 0.01	0.23 0.02	0.15 0.01	0.17 0.01	0.13 0.01	0.21 0.02	0.16 0.00
procento z počtu K zubů	7.5	10.1	8.3	13.0	8.6	9.0	7.3	10.9	9.2
Zuby s výplní (P)	11.67 0.07	11.56 0.08	13.20 0.08	10.46 0.08	12.91 0.07	12.59 0.06	13.35 0.07	12.15 0.07	12.32 0.03
Zuby chybějící (extrahované - E)	3.68 0.06	4.37 0.07	4.24 0.06	4.76 0.09	4.49 0.06	3.90 0.05	4.19 0.06	4.51 0.07	4.24 0.02
KPE zuby	17.11 0.09	17.73 0.10	19.14 0.09	17.01 0.10	19.15 0.08	18.36 0.07	19.29 0.08	18.55 0.09	18.35 0.03
Funkční zuby (= vlastní zuby, u nichž nebyla navržena extrakce)	27.42 0.06	26.76 0.07	26.89 0.07	26.31 0.09	26.65 0.06	27.19 0.05	26.93 0.06	26.56 0.07	26.87 0.02
Restorativní index	86.9	86.5	88.6	85.4	88.1	87.1	88.4	86.6	87.3
Osoby potřebující bezprostřední péči pro bolest									
Procento osob	16.8	16.1	14.5	17.8	14.5	18.5	19.3	20.5	17.3

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2000 (snížení na polovinu proti roku 1980) a pro rok 2010 ($< 2\%$)

✱2 cíl FDI pro rok 2000 (alespoň 75 %) a pro rok 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 11.2. Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 35 až 44 let podle profesních skupin

Kód zaměstnání:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Počet vyšetřených osob	4295	1884	8350	5978	7341	881	8287	1992	2048	3388
Procento osob										
bez vlastních zubů * ✱1	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	1.4	0.9
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	97.1	97.8	97.4	96.3	93.5	88.4	91.8	90.7	78.1	86.2
Průměry a SE										
Zuby s neošetřeným kazem (K)	1.60	1.56	1.51	1.68	1.81	2.14	1.93	2.05	2.35	2.10
	0.03	0.05	0.02	0.03	0.03	0.09	0.03	0.06	0.07	0.05
z toho zuby určené k extrakci pro kaz	0.08	0.08	0.08	0.09	0.15	0.20	0.21	0.20	0.44	0.37
procento z počtu K zubů	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.03	0.01	0.02	0.04	0.03
	5.3	5.1	5.5	5.4	8.3	9.5	10.9	9.7	18.9	17.5
Zuby s výplní (P)	12.48	12.48	13.17	13.20	12.39	11.83	11.75	11.51	10.63	11.30
	0.08	0.12	0.06	0.07	0.06	0.18	0.06	0.12	0.13	0.10
Zuby chybějící (extrahované - E)	3.13	2.73	3.13	3.68	4.49	5.60	4.77	5.12	7.51	5.74
	0.05	0.08	0.04	0.05	0.05	0.18	0.05	0.12	0.16	0.11
KPE zuby	17.21	16.76	17.80	18.55	18.59	19.58	18.45	18.68	20.50	19.13
	0.09	0.14	0.07	0.08	0.08	0.21	0.07	0.14	0.15	0.12
Funkční zuby (= vlastní zuby, u nichž nebyla navržena extrakce)	28.07	28.42	28.00	27.43	26.76	25.56	26.35	25.99	23.40	25.14
	0.5	0.08	0.04	0.05	0.06	0.19	0.06	0.12	0.16	0.11
Restorativní index	88.6	88.9	89.7	88.7	87.3	84.7	85.9	84.9	81.9	84.4
Osoby potřebující bezprostřední péči pro bolest										
Procento osob	15.4	14.3	15.0	15.9	17.2	18.6	18.8	21.4	23.4	19.3

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních zaměstnání) jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2000 (snížení na polovinu proti roku 1980) a pro rok 2010 ($< 2\%$)

✱2 cíl FDI pro rok 2000 (alespoň 75 %) a pro rok 2010 (alespoň 90 %)

Tabulka 11.3. Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 35 až 44 let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených osob	5569	4464	5006	4368	6160	7382	6121	5374	44444
Počet hodnotitelných osob	5541	4439	4985	4307	6122	7339	6082	5312	44127
Procento hodnotitelných osob	99.5	99.4	99.6	98.6	99.4	99.4	99.4	98.8	99.3
Procento osob s 3 nebo více sextanty s CPI = 0 *1	30.3	34.9	32.3	35.3	33.0	33.4	30.9	33.0	32.8
Počet sextantů CPI = 4 na osobu (průměr a SE) *2	0.08 0.01	0.08 0.01	0.06 0.01	0.05 0.01	0.07 0.01	0.07 0.01	0.06 0.01	0.06 0.01	0.07 0.00
Distribuce podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	11.6	13.2	10.5	12.7	11.6	10.4	9.3	9.3	11.0
CPI = 1 (krvácení dásní)	12.9	13.5	11.0	11.9	14.8	13.4	11.3	10.7	12.5
CPI = 2 (zubní kámen)	52.6	53.2	59.6	55.7	53.1	56.8	59.8	60.6	56.5
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	19.2	16.6	16.0	16.5	17.2	16.3	16.6	16.4	16.9
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	3.6	3.4	3.0	3.1	3.3	3.1	2.9	3.0	3.2

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

*1 cíl SZO pro rok 2000 (alespoň 75 %)

*2 cíl SZO pro rok 2010 (< 0.10)

Tabulka 11.4. Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 35 až 44 let podle profesních skupin

Kód zaměstnání:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Počet vyšetřených osob	4295	1884	8350	5978	7341	881	8287	1992	2048	3388
Počet hodnotitelných osob	4288	1877	8327	5950	7299	870	8234	1976	1988	3318
Procento hodnotitelných osob	99.8	99.6	99.7	99.5	99.4	98.8	99.4	99.2	97.1	97.9
Procento osob s 3 nebo více sextanty s CPI = 0 *1	37.7	40.0	38.0	34.3	31.7	22.8	28.9	26.0	23.0	31.1
Počet sextantů CPI = 4 na osobu (průměr a SE) *2	0.06 0.01	0.05 0.01	0.05 0.00	0.06 0.01	0.07 0.01	0.10 0.02	0.08 0.01	0.09 0.01	0.12 0.01	0.07 0.01
Distribuce podle CPI										
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	13.5	12.8	13.4	11.7	10.6	7.1	8.4	8.0	7.4	11.2
CPI = 1 (krvácení dásní)	14.1	15.6	13.6	13.9	12.6	10.6	10.2	10.3	10.4	12.3
CPI = 2 (zubní kámen)	55.7	55.2	56.6	56.3	56.2	57.2	58.1	56.9	54.5	55.5
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	13.8	14.0	14.2	15.4	17.4	20.5	19.7	20.6	21.6	17.5
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	2.8	2.5	2.3	2.7	3.2	4.6	3.6	4.1	6.1	3.5

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních zaměstnání) jsou zvýrazněny

*1 cíl SZO pro rok 2000 (alespoň 75 %)

*2 cíl SZO pro rok 2010 (< 0.10)

Tabulka 12.1. Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 65 a více let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených osob	4055	2521	2618	2400	3413	4129	2852	2439	24427
Průměrný věk	72.3	71.3	70.9	71.4	71.3	71.5	71.3	71.4	71.5
Procento osob									
bez vlastních zubů * ✱1	19.5	21.7	19.4	22.9	17.4	18.6	18.1	21.5	19.6
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	25.7	19.2	20.6	20.6	23.4	22.8	23.5	20.3	22.4
Průměry a SE									
Zuby s neošetřeným kazem (K)	0.75 0.02	0.73 0.03	0.70 0.03	0.72 0.03	0.87 0.03	0.84 0.03	0.83 0.03	0.77 0.03	0.78 0.01
Zuby s výplní (P)	7.07 0.10	6.01 0.12	6.70 0.12	5.53 0.12	7.05 0.10	6.81 0.09	6.84 0.11	5.77 0.12	6.57 0.4
Zuby extrahované pro kaz (E)	19.94 0.15	21.38 0.18	21.10 0.18	21.58 0.19	20.24 0.16	20.56 0.14	20.48 0.17	21.61 0.19	20.75 0.06
KPE zuby	27.77 0.08	28.12 0.09	28.51 0.09	27.83 0.11	28.16 0.08	28.21 0.07	28.15 0.09	28.15 0.10	28.10 0.03
Zuby určené k extrakci	0.37 0.02	0.40 0.03	0.43 0.03	0.36 0.02	0.38 0.02	0.42 0.02	0.37 0.02	0.40 0.03	0.39 0.01
Funkční zuby (= vlastní zuby, u nichž nebyla navržena extrakce)	11.46 0.15	10.06 0.18	10.34 0.18	9.90 0.19	11.22 0.16	10.87 0.14	11.02 0.17	9.86 0.19	10.70 0.06
Osoby potřebující bezprostřední péči pro bolest									
Procento osob	14.1	13.4	12.0	12.6	13.1	15.0	15.6	13.4	13.8

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2000 (snížení o čtvrtinu proti roku 1980)

✱2 cíl FDI pro rok 2000 (alespoň 25 %)

Tabulka 12.2. Rok 2000, stav chrupu u osob ve věku 65 a více let podle profesních skupin

	pracující	nepracující
Počet vyšetřených osob	2209	22218
Průměrný věk	68.6	71.7
Procento osob		
bez vlastních zubů * ✱1	15.6	20.0
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	34.0	21.2
Průměry a SE		
Zuby s neošetřeným kazem (K)	0.97	0.76
	0.04	0.01
Zuby s výplní (P)	7.80	6.44
	0.14	0.04
Zuby extrahované pro kaz (E)	18.24	21.00
	0.22	0.06
KPE zuby	27.01	28.21
	0.12	0.03
Zuby určené k extrakci	0.44	0.39
	0.03	0.01
Funkční zuby (= vlastní zuby, u nichž nebyla navržena extrakce)	13.13	10.46
	0.21	0.06
Osoby potřebující bezprostřední péči pro bolest		
Procento osob	16.1	13.5

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu
Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2000 (snížení o čtvrtinu proti roku 1980)

✱2 cíl FDI pro rok 2000 (alespoň 25 %)

Tabulka 12.3. Rok 2000, stav chrupu u pracujících osob ve věku 65 a více let podle profesních skupin

Kód zaměstnání	1 až 3	4 a 5	6 až 9
Počet vyšetřených osob	991	492	726
Průměrný věk	68.6	68.5	68.8
Procento osob			
bez vlastních zubů * ✱1	9.2	15.9	24.2
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	42.5	34.1	22.3
Průměry a SE			
Zuby s neošetřeným kazem (K)	0.90 0.05	1.07 0.09	1.00 0.07
Zuby s výplní (P)	9.69 0.21	7.70 0.29	5.29 0.21
Zuby extrahované pro kaz (E)	15.71 0.31	18.35 0.45	21.63 0.36
KPE zuby	26.30 0.18	27.12 0.23	27.91 0.20
Zuby určené k extrakci	0.38 0.04	0.42 0.06	0.54 0.07
Funkční zuby (= vlastní zuby, u nichž nebyla navržena extrakce)	15.69 0.31	13.03 0.45	9.69 0.35
Osoby potřebující bezprostřední péči pro bolest			
Procento osob	17.1	16.9	14.2

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu
Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti souhrnu všech pracujících jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2000 (snížení o čtvrtinu proti roku 1980)

✱2 cíl FDI pro rok 2000 (alespoň 25 %)

Tabulka 12.4. Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 65 a více let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených osob	4055	2521	2618	2400	3413	4129	2852	2439	24427
Počet hodnotitelných osob	2894	1734	1904	1585	2471	2937	2037	1555	17117
Procento hodnotitelných osob	71.4	68.8	72.7	66.0	72.4	71.1	71.4	63.8	70.1
Průměrný věk	72.3	71.3	70.9	71.4	71.3	71.5	71.3	71.4	71.5
Procento osob s CPI = 4 *	11.2	9.7	7.9	9.7	10.0	9.6	9.1	8.3	9.6
Počet sextantů CPI = 4 na osobu (průměr a SE)	0.19 0.01	0.16 0.01	0.12 0.01	0.14 0.01	0.18 0.01	0.17 0.01	0.16 0.01	0.12 0.01	0.16 0.00
Distribuce podle CPI									
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	9.2	13.9	12.4	11.6	10.6	9.1	8.9	10.5	10.5
CPI = 1 (krvácení dásní)	10.7	12.8	11.3	10.6	14.1	11.8	10.0	10.6	11.6
CPI = 2 (zubní kámen)	30.7	34.3	34.3	33.7	34.8	35.4	36.9	39.7	34.7
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	38.3	29.3	34.0	34.4	30.5	34.0	35.1	30.9	33.6
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	11.2	9.7	7.9	9.7	10.0	9.6	9.1	8.3	9.6

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 ($< 10\%$)

Tabulka 12.5. **Rok 2000, stav parodontu u osob ve věku 65 a více let podle profesních skupin**

	pracující	nepracující
Počet vyšetřených osob	2209	22218
Počet hodnotitelných osob	1707	15410
Procento hodnotitelných osob	77.3	69.4
Průměrný věk	68.6	71.7
Procento osob s CPI = 4 *	10.2	9.5
Počet sextantů CPI = 4 na osobu (průměr a SE)	0.19 0.02	0.16 0.00
Distribuce podle CPI		
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	11.4	10.4
CPI = 1 (krvácení dásní)	11.4	11.6
CPI = 2 (zubní kámen)	35.0	34.6
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	31.9	33.8
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	10.2	9.5

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 ($< 10\%$)

Tabulka 12.6. Rok 2000, stav parodontu u pracujících osob ve věku 65 a více let podle profesních skupin

Kód zaměstnání	1 až 3	4 a 5	6 až 9
Počet vyšetřených osob	991	492	726
Počet hodnotitelných osob	832	374	501
Procento hodnotitelných osob	84.0	76.0	69.0
Průměrný věk	68.6	68.5	68.8
Procento osob s CPI = 4 *	10.1	10.2	10.4
Počet sextantů CPI = 4 na osobu (průměr a SE)	0.19 0.02	0.14 0.03	0.23 0.04
Distribuce podle CPI			
CPI = 0 (bez patolog. nálezu)	10.1	9.4	15.2
CPI = 1 (krvácení dásní)	11.4	9.9	12.6
CPI = 2 (zubní kámen)	34.9	40.4	31.3
CPI = 3 (mělký parodont. chobot)	33.5	30.2	30.5
CPI = 4 (hluboký parodont. chobot)	10.1	10.2	10.4

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti souhrnu všech pracujících jsou zvýrazněny

* cíl SZO pro rok 2000 ($< 10\%$)

Tabulka 12.7. Rok 2000, cílové ukazatele u osob ve věku 65 až 74 let v jednotlivých krajích

	P	StČ	JČ	ZČ	SvČ	VČ	JM	SM	ČR
Počet vyšetřených osob	2756	1883	2029	1749	2525	3044	2141	1831	17958
Průměrný věk	69.0	68.7	68.7	68.6	68.7	68.8	68.8	68.8	68.8
Procento osob									
bez vlastních zubů * ✱1	15.9	18.9	16.8	19.3	14.6	15.9	15.0	18.6	16.6
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	30.8	22.6	23.2	24.0	27.2	26.1	27.2	23.3	25.9
Průměry a SE									
Počet sextantů CPI = 4 na osobu (průměr a SE) ✱3	0.19 0.01	0.17 0.02	0.12 0.01	0.13 0.01	0.19 0.02	0.18 0.01	0.17 0.02	0.12 0.01	0.16 0.01

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu

Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti zbytku ČR (tj. proti souhrnu ostatních krajů) jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2010 ($< 5\%$)

✱2 cíl FDI pro rok 2010 (alespoň 75 %)

✱3 cíl SZO pro rok 2010 (< 0.50)

Tabulka 12.8. **Rok 2000, cílové ukazatele u osob ve věku 65 až 74 let podle profesních skupin**

	pracující	nepracující
Počet vyšetřených osob	1974	15984
Průměrný věk	67.4	69.0
Procento osob		
bez vlastních zubů * ✱1	13.8	17.0
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	36.1	24.7
Průměry a SE		
Počet sextantů CPI = 4 na osobu	0.20	0.16
(průměr a SE) ✱3	0.02	0.01

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu
Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2010 ($< 5\%$)

✱2 cíl FDI pro rok 2010 (alespoň 75%)

✱3 cíl SZO pro rok 2010 (< 0.50)

Tabulka 12.9. **Rok 2000, cílové ukazatele u pracujících osob ve věku 65 až 74 let podle profesních skupin**

Kód zaměstnání	1 až 3	4 a 5	6 až 9
Počet vyšetřených osob	897	437	640
Průměrný věk	67.5	67.2	67.4
Procento osob			
bez vlastních zubů * ✱1	7.8	13.3	22.5
s alespoň 20 funkčními zuby ✱2	45.5	35.2	23.4
Průměry a SE			
Počet sextantů CPI = 4 na osobu	0.20	0.14	0.24
(průměr a SE) ✱3	0.03	0.03	0.04

* včetně osob, které budou bez vlastních zubů po navržené sanaci chrupu
Signifikantní rozdíly ($P < 0.05$) proti souhrnu všech pracujících jsou zvýrazněny

✱1 cíl SZO pro rok 2010 ($< 5\%$)

✱2 cíl FDI pro rok 2010 (alespoň 75%)

✱3 cíl SZO pro rok 2010 (< 0.50)